

Омӯзиши Китоби Муқаддас дар гурӯҳи хурд

© оригинал by Emmaus Bible College, Dubuque, Iowa.

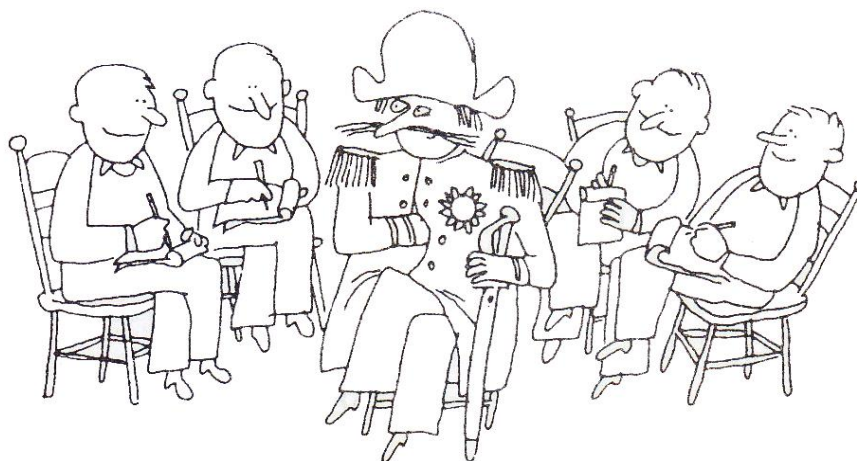
© нашри тоҷикӣ: ношир «Ҷамоати имондорон», матбааи «Нони Ҳаёт», Душанбе,
с. 2012, 100 нусха, нархаш озод.

Тарҷума аз матни русии «КАК ВЕСТИ ИЗУЧЕНИЕ БИБЛИИ В МАЛОЙ ГРУППЕ».

МУНДАРИҶА

1. Шумо дар гурӯҳҳои хурд Китоби Муқаддасро таълим дода метавонед	4
2. Тарзи ташкил додани омӯзиши Китоби Муқаддас дар гурӯҳҳои хурд	7
3. Ҷамъомади аввалини шумо	11
4. Саволҳои калиди муҳофизати хуб мебошанд	15
5. Тартиб додани нақшаи дарс	22
6. Тарзи тартиб додани саволи хуб	28
7. Боз баъзе чизҳо дар бораи саволҳо	33
8. Нақшҳои ки одамон мебаранд	36
9. Шиддатнокӣ конструктивӣ (созанда) дар гурӯҳ	39
10. Тарзи ба имкониятҳо табдил додани монеаҳо	42
11. Ҳавасманд намудани эҷодкорӣ	46
12. Дуои ғайрирасмӣ	49
13. Баҳодиҳии муҳокима	53
14. Тарзи беҳтар намудани услуби роҳбарии шумо	57
15. Ба дигарон таълим додани тарзи роҳбарӣ	59
16. Пеш бурдани гурӯҳҳои омӯзиши Китоби Муқаддас бо ғайримасеҳиён	61

1. ШУМО ДАР ГУРҶҲОИ ХУРД КИТОБИ МУҚАДДАСРО ТАЪЛИМ ДОДА МЕТАВОНЕД

Имрӯзҳо бисёр масеҳиёне ки ба кори худ вафодоранд, пай мебаранд, ки муҳокимаи Китоби Муқаддас дар гурӯҳҳои хурд шӯҳрати зиёд пайдо намудааст. Миқдори бештари одамон Каломи Худоро шахсан доништан мехоҳанд, бинобар ин гурӯҳҳои хонандагони фаъол дар ҷамаҳо пайдо мешаванд. Муоширати фаъолона, ҳамкориҳои шахсӣ, ки дар Навишта асос ёфтааст, ва майли ҷамаҳои барои пайдо кардани истифодаи муайяни ҳақиқат, ки ба чунин гурӯҳҳо хос аст, онҳоро дар муқоиса бо дигар усулҳои инкишофи рӯҳонӣ нотакрор мегардонанд. Гоҳо қобили ҳаёт будани чунин таҷрибаи масеҳӣ барои бедоршавии умумии шахсият таконе мегардад.

Идеяи гурӯҳҳои хурд на ҳамагӣ нест. Қариб ду ҳазор сол пеш аввалин пайравони Исои Масеҳ дар хона бо ҳамдигар вомехӯрданд, то таълими расулро шунаванд, дуо гӯянд,

мушоракат намоянд ва кӯшиш кунанд, ки дар хизматгузорӣ ба натиҷаҳои калон ноил шаванд. Дар Китоби Аъмол таъсири чунин гурӯҳҳо ва натиҷаи иҷрои супориши бузург оиди расондани Хушхабар тасвир ёфтааст.

Як чӯяндаи самими Худованд кофист, то дилҳои тамоми гурӯҳ афрӯхта гарданд. Дар навбати худ, як гурӯҳ кофист, то ҳамсоғон, ҳамкорон дар корхона, донишҷӯёни коллеҷ ё сарбозони казармаҳои ҳарбӣ рӯҳбаланд гарданд. Шогирдони нав метавонанд ба ҷамъият ҳақиқати Худоро паҳн намоянд – ва шумо метавонед шахсе гардед, ки ин равандро саркардааст.

Вазифаи гурӯҳи мубоҳисавӣ

Иштирок дар вохӯриҳои чунин гурӯҳ, ки дар ин китоб тасвир ёфтааст, онро дар назар дорад, ки ҳар як узви гурӯҳ пеш аз ҳар вохӯрӣ мунтазам Китоби Муқаддасро меомӯзад. Вагарна муҳокима ба омӯзиши шахсӣ табдил меёбад, ва вақт барои он сарф мешавад, ки “ҳар яке аз нодонии худ гап мезанад”. Он миқдори ками шахсони тайёридида ҳеҷ чизро аз шахсони тайёринадида намеомӯзанд, бинобар ин барои иштирок дар вохӯрӣ ҳавасманд нахоҳанд буд.

Ҳамин тариқ, вазифаи гурӯҳи омӯзиши Китоби Муқаддас васеъ намудани натиҷаҳои тадқиқи мустақилонаи Китоби Муқаддас аст, ки ба воситаи ҳамкориҳои иштирокчиён гузаронда шудааст.

Гурӯҳ бомуваффақият амал мекунад, агар:

- ҳар як иштирокчиӣ ҳавасманд бошад, ки Китоби Муқаддасро мустақилона тадқиқ намояд;

- вохӯрӣ имкон диҳад, ки ҳудуди ҷаҳонбинии худро васеъ намоед ва идеяҳои дигаронро фаҳмед, ва низ ягон хел идеяҳои якҷояро ба вуҷуд оваред;

- дар вохӯрӣ муҳити муҳаббат ва муносибати бодикқат ба ҳамдигар ҳукмфармо бошад, ки ин ба сӯҳбати ошкоро оиди кашфиёти шахсӣ, саволҳо, нақл оиди мушкилот ҳавасманд мекунад;

- иштирокчиён ба якдигар боварӣ дошта бошанд ва ба якдигар имкон диҳанд, ки оиди Китоби Муқаддас озодона, бе изтироб ва бе тарси танқид гап зананд;

- муоширати мусбати масеҳӣ фароҳам ояд, ки дар давоми он иштирокчиён ҳангоми мубодилаи маълумот муносибатҳои наздики шахсӣ барпо мекунанд – шумо якҷоя дуо гуфтан ва якҷоя бародоштани бори ҳамдигарро омӯzed;

- масеҳиён инкишоф ёбанд, ва ин ба онҳо нишон диҳад, ки чӣ гуна ба инкишофи дигарон ёрӣ диҳанд.

Омӯзиши Китоби Муқаддас дар гурӯҳҳои хурд воситаи самарабахш барои иҷрои супориши бузурги Масеҳ – рафта, ба ҳамаи халқҳо мавъиза намудани хушхабар аст.

Гурӯҳҳои мубоҳисавӣ бо ҷӣ кор машғул мешаванд

Муҳокимаҳои гурӯҳӣ – лексияҳои намебошанд, ки дар онҳо эксперти бехато донишҳои худро ба шунавандагони хомӯш намоиш медиҳад. Лексияҳо дар чунин вохӯриҳо даркор нестанд, чунки иштирокчиён пешакӣ маводро омӯхтаанд ва он чиро, ки фаҳмидаанд, муҳокима карда метавонанд.

Ҳамчунин дар ин гуна вохӯриҳо набояд байни шахсоне ки аз нуқтаи назари худ даст намекашанд, баҳсу мунозираҳо бошанд. Дар чунин вазъият аъзоёни на он қадар пурҷӯшу хурӯш шавқмандиро ба он чи шуда мегузарад, аз даст медиҳанд, ва агар имконияти изҳори ақидаи худро надошта бошанд, шояд тамоман ба ҷамъомадҳо намеоянд. Иштироки табиӣ дар муҳокимаи хуб муҳитеро фароҳам меоварад, ки барои мубодилаи афкор, омӯзиш ва кашфиёти нав мусоидат мекунад.

Каломи Худо ба одамон таъсир мекунад, ҳаёти онҳоро ба воситаи хизмати Рӯҳулқудс дигаргун менамояд. Роҳбари хуби гурӯҳ на чун муаллими соҳибихтиёр, балки чун барандаи ҷамъомад рафтор менамояд – зеро мефаҳмад, ки дар гурӯҳ қудрат ва ихтиёр ба *Китоби Муқаддас* тааллуқ дорад, ва *Рӯҳулқудс* муаллим аст.

Дар ин китоб принципҳои асосии муҳокимаи Китоби Муқаддас дар гурӯҳҳои хурд баён гардидаанд. Агар шумо бори аввал чунин гурӯҳ ташкил доданӣ бошед, ба шумо барои дуруст сар кардан ба қадри кофӣ маънидодҳо дода мешаванд. Агар шумо барои такмил додани дарсҳои гурӯҳии худ кадом як маънидодҳои навро мечуста бошед, ин маводро гаштаву баргашта хонда, идеяҳои нав ва пешниҳодҳои амалӣ, ва низ бознигарии хуби принципҳои асосиро ба даст меоваред.

2. ТАРЗИ ТАШКИЛ ДОДАНИ ОМУЗИШИ КИТОБИ МУҚАДДАС ДАР ГУРҶҲОИ ХУРД

*Фу, Барс...
Билл низ масеҳӣ аст!
Рост, Билл? Билл..? Билл..?*

Барои он ки коратон барор гирад, бо дуо сар кунед. Пеш аз он ки одамонро барои иштирок дар омӯзиши гурӯҳии Китоби Муқаддас даъват намоед, ҳар рӯз дуо кунед, то Худо он иштирокчиёнеро оварад, ки ӯ дар дарс дидан мехоҳад, ва онҳоро муттаҳид намояд ва ба шумо қувват диҳад, то онҳоро роҳнамоӣ кунед ва рӯҳбаланд гардонед.

Албатта, шакли гурӯҳ ба он вобаста хоҳад буд, ки шумо кадом одамонро даъват мекунед. Оё онҳо ҷуфтҳои оилавӣ, шахсони танҳо, соҳибхоназанон, соҳибкорон, пиронсолон, ҳамсояҳо, дӯстон аз ҷамоат хоҳанд буд? Оё онҳо ғайримасеҳиён, навимонон, масеҳиёни ботаҷриба мебошанд, ё дар байни онҳо намояндагони ҳамаи ин гурӯҳҳо ҳастанд?

Дар мағозаҳои адабиёти масеҳӣ оиди мавзӯҳо ва масъалаҳои муайян, оиди Китоби Муқаддас барои синну сол ва сатҳи инкишофи гуногун бисёр тадқиқотҳои хуб, китобҳои гуногун ҳастанд. Шумо бояд дилпур бошед, ки маводи интихобкардаатон ба талаботи гурӯҳи додасуда ҷавобгӯ мебошанд, ва дарсҳо на он қадар мураккаб ва на он қадар тӯлонӣ буда, дар ҳаёти ҳаррӯзаи аъзоёни гурӯҳ муҳиманд. Агар шумо маводро барои омӯзиши тамоми гурӯҳ интихоб кунед, бояд рӯйхати имкониятҳоро то се пункт, ё ба он наздик, кӯтоҳ кунед, то ки аъзоёни гурӯҳ якҷоя қарор диҳанд,

ки чиро интихоб мекунад. Дар баъзе мағозаҳои китобфуруши ба шумо имкон медиҳанд рӯйхати китобҳои дарсиро гиред, то қарор доданатон осон гардад.

Агар дарсхоро ҳамроҳи рафиқони ҷамоати худ гузаронданӣ бошед, бо иштироки шубон ё дигар кормандони ҷамоат кор кунед, даъватномаҳо ба воситаи рӯзномаи ҷамоатӣ ё лавҳаи эълонҳо паҳн карда бинед. Шояд шумо мехоҳед ба масеҳиёни нав ва бетаҷрибаи ҷамоати худ ёрӣ диҳед ё дарсҳои гурӯҳиро барои шаҳодат дар назди ҳамсоҳро ё ҳамкорон истифода баред. Интихоби дурусти маводи Китоби Муқаддас ба шумо ёрӣ медиҳад, ки талаботи гурӯҳро ба таври беҳтарин қонеъ намоед.

Шумо ҳамеша бояд иштирокчиёни муҳокимахоро *шахсан* даъват намоед. Ба ҳар яки онҳо баъди якчанд рӯзи даъвати яқум занг занед. Шумо ҳақиқатан бояд дар ҳаққи онҳо на чун дар ҳаққи аъзоёни иловагии гурӯҳ, балки чун шахсиятҳо ғамхорӣ намоед.

Ҳангоме ки шумо одамонро даъват мекунад, ба онҳо оиди дарсҳо маълумоти аниқ диҳед. Ба онҳо гуфта диҳед, ки шумо *маҳз чӣ* карданӣ ҳастед, *кай* вохӯрихоро барпо карданӣ ҳастед, ва курс *чанд ҳафта* давом мекунад. Шояд шумо мехоҳед, ки курси яқум на зиёда аз шаш-ҳашт ҳафта давом кунад. Пас аз ин якчанд ҳафта гурӯҳ метавонад дарсҳои минбаъдиро ба нақша гирад.

Чойнӯшӣ бо ҳамсоҳгон

Яке аз воситаҳои сар кардани муҳокимаи Китоби Муқаддас дар гурӯҳи мубоҳисавӣ бо ҳамсоҳгон – ягон бегоҳӣ ба хонаатон якчанд касро барои чойнӯшӣ даъват намудан аст. Ба онҳо гӯед, ки мехоҳед дарсҳои гурӯҳиро сар кунед, ва хоҳиш кунед, ки ба шумо ҳамроҳ шаванд. Ба онҳо гӯед, ки шумо маҳз чиро муҳокима карданӣ ҳастед, то ки мабодо беҳабар аз нақшахоятон розӣ шаванд.

Чойнӯшӣ набояд шакли “динӣ” дошта бошад. Онро бо дуо ё бо “ибораву ифодаҳои одатии масеҳиёна” сар накунад, аз қабилӣ: “Ман барои он даъват шудаам, ки омӯзиши Китоби Муқаддасро оғоз кунам”. Шояд ин суханон барои шумо

маъмулӣ бошанд, аммо иштирокчиёнро хавотир карда метавонанд.

Пас аз чойнӯшӣ, тарзи гузарондани дарсҳоро фаҳмонда, аз одамон хоҳиш кунед, ки *агар ин барои онҳо шавқовар бошад*, дар давоми як-ду ҳафтаи наздик ба шумо занг зананд. Ба касоне ки ин барояшон шавқовар *нест*, лозим намеояд занг зада, баҳонаҳо пеш оваранд.

Агар касе ба омӯхтани Китоби Муқаддас мисли шумо шавқ надошта бошад, хафа нашавед. На ҳама иштирок кардан мехоҳанд. Бо ҳама меҳрубона ва навозишкорона муносибат кунед, то ки ҳама, бе он ки худро айбдор ҳис кунанд, озодона интиҳоб карда тавонанд.

Кӯшиш кунед, ки гурӯҳ хурд бошад. Шумо дарҳол аз ўҳдаи барномаи калон баромада наметавонед, ва дар гурӯҳи калон муҳокима гузарондан душвор аст. Дарсҳоро бо якчанд шахсони ҳавасманд, ки хоҳиши омӯхтан доранд, сар кунед. Миқдори хуби одамон дар гурӯҳ шаш нафар аст – ҳангоме ки бо услуби кори гурӯҳи омӯзиши Китоби Муқаддас беҳтар шинос мешаванд, метавонанд худашон дар гурӯҳҳои худ дарсҳоро сар кунанд. Гурӯҳи солими омӯзиши Китоби Муқаддас ба таври табиӣ нашъунамо мекунад.

Агар танҳо ду-се касро ҷалб карда тавониста бошед, рӯҳафтада нашавед. Худо ба ҳар як шахсият таваҷҷӯҳ дорад.

Шояд баъзеҳо розӣ мешаванд, ки ба дарсҳои омӯзиши Китоби Муқаддас биёянд, аммо баъд ба вохӯриҳо намеоянд. Онҳо он чиро, ки ба корҳои одатии ҳаррӯзаашон дохил намешавад, ба осонӣ фаромӯш мекунанд. Бинобар ин шумо метавонед як-ду рӯз пеш ба аъзоёни гурӯҳ оиди вохӯрӣ ёдрас намоед. Ҳамин ки кор ба тартиб дарояд, дигар эҳтиёҷ ба ин намест. Он гоҳ аъзоёни гурӯҳ аллакай худашон мефаҳманд, ки муҳокимаи Китоби Муқаддас то чӣ андоза муҳим ва шавқовар аст.

Баъзе чизҳои дигар

Агар хона беҳад гарм ё хунук бошад, агар ба шумо кӯдакон ё ҳайвонот ҳалал расонанд, агар ҷамъомадҳо беҳад тӯлонӣ бошанд – ҳамаи ин чизҳои хурд метавонанд шуморо аз ҳаловати муошират маҳрум намоянд. Шумо ҳамчун роҳбари гурӯҳ бояд ана ҳамин чизҳоро пешакӣ донед, то ки аз омилҳои ҳалалдоркунанда барканор бошед.

Дар муҳити бароҳат вохӯред. Хучраи гарми қабули меҳмонон, ошхонаи бароҳат, ё вазъияти ғайрирасмии дигар хучра худ аз худ барои омӯзиш муҳити мусоид фароҳам меоваранд. Муносибат ва тарзи амали шумо низ метавонанд вақти бо ҳам мегузарондаатонро дӯстона, табиӣ гардонда, ба чустуҷӯ ва мубодилаи самимонаи фикрҳо мусоидат намоянд.

Ҷой тайёр кунед. Шояд шумоён доирашакл нишастан хоҳед, то ки якдигарро дида, озодона сӯҳбат карда тавонед. Ба худ ҷоеро интиҳоб намоед, ки ҳамаи иштирокчиёноро хуб дида тавонед.

Рӯшноии хубро таъмин намоед. Рӯшноии хуб на танҳо хучраро равшан мекунад, балки ҳамчунин таассуроти гармиро ба вучуд меоварад.

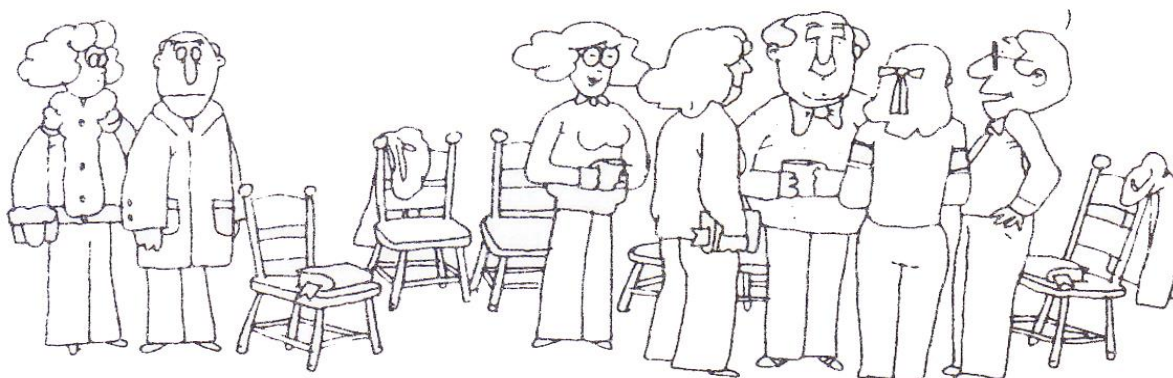
Тозасозии ҳаворо таъмин намоед. Ҳарорати ҳаво дар хучра бояд бароҳат бошад.

Омилҳои ҳалалрасонандаи имконпазирро бартараф намоед. Ҳайвоноти хонагӣ, телевизор ва радио фикри иштирокчиёни муҳокимаро парешон карда метавонанд. Шумо метавонед ҳамчунин пешакӣ оиди дояе ғамхорӣ намоед, ки бо кӯдакони шумо ё кӯдакони аъзоёни гурӯҳ машғул мешавад.

Дар давоми роҳбарӣ ба гурӯҳ шумо дигар мушкилоти амалиро низ ошкор мекунад. Дар ёд нигоҳ доред: тайёрии беҳтарин ба ҳама чиз – дуои шумост.

3. ҶАМЪОМАДИ АВВАЛИНИ ШУМО

Фикри хуб, Сюзан! Мо метавонем аввал дар бораи кафорат гап зада, баъд робитаи байни сотереологияи давраи ислоҳот ва эсхатологи-яро дар ҷамъияти инҷилии ҳозиразамон аз назар гузаранем!

Ҷамъомади аввалини гурӯҳ аҳамияти зиёд дорад. Таассуроти аввалини иштирокчиён ба кори гурӯҳ дар ҳафтаҳои оянда таъсир мерасонад.

Дар ёд нигоҳ доред, хусусан дар ҷамъомади якум, ки шумо ҳар ҳафта барои *муҳокимаи гурӯҳӣ* ҷамъ мешавед. Шумо ҷамъомадро пеш мебаред, аммо шумо дар ин ҷо сардор нестед. Хоксор ва самимӣ бошед. Худписандона нигоҳ накунед, ба аъзоёни гурӯҳ оромона бо боварӣ муносибат кунед ва нишон диҳед, ки тайёред ба онҳо хизмат намоед ва медонед, ки инро чӣ тавр кардан даркор аст.

Вазифаи асосии шумо дар ҷамъомади якум – ба омӯзиши якҷояи Каломи Худо ҷалб намудани иштирокчиён аст. Инак се қадами асосӣ барои ноил шудан ба ин:

Аввалан, бо якдигар шинос шавед. Шумо бояд якдигарро хубтар шиносед, то ки муҳокимаи самимона ва ҳамкорӣ имконпазир гарданд. Ҳангоме ки каси нав меояд, боварӣ ҳосил кунед, ки ӯ бо ҳозирон шинос аст. Барои он ки иштирокчиён номҳои якдигарро дар ёд нигоҳ доранд, то

ҳадде ки бамаврид аст, ҳарчи бештар номашонро гирифта, мурочиат кунед.

Барои он ки иштирокчиён бо якдигар шинос шаванд, хоҳиш кунед, ки ҳар яке дар бораи худ нақл кунанд. Дар ёд нигоҳ доред, ки одамони калонсол дар муҳити ғайрирасмӣ ва осуда бештар таълим мегиранд, бинобар ин сӯҳбатро оиди худ аз маълумоти то ҳадди имкон ғайришахсӣ сар кунед. Гуфтугӯ оиди номҳо, зодгоҳ ва ҷои кор барои сар кардан ҳамеша хуб аст. Агар шумо, чун баранда, аввалин шуда дар бораи худ нақл кунед, ин намунаи пайравӣ хоҳад буд, ки оиди чӣ бояд гуфт ва то чӣ андоза зиёд.

Саволҳои аҷиб ва камаҳамият метавонанд ба сӯҳбат оҳанги ҳазломез диҳанд ва барои осудаву бароҳат ҳис кардани иштирикчиён ёрӣ расонанд. Ба ҷои он ки ба ҳама ҳамон як саволро диҳед, шумо метавонед варақаҳоеро бо саволҳои гуногун тартиб диҳед, ва ҳар кас як варақаро гирифта, ба саволи он ҷавоб диҳад. Инак баъзе намунаҳо:

Муаллими шумо дар синфи чорум кӣ буд? Ўро тасвир кунед.

Дар дизайни мошинҳо чӣ чиз беш аз ҳама ба шумо маъқул аст?

Аввалин дӯсти (дугонаи) шумо кӣ буд? Ўро тасвир намоед.

Ҳангоме ки борон меборад, дар хона бо чӣ кор машғул шуданро дӯст медоред?

Шумо ҳамчунин метавонед нақл кунед, ки ҳар кадоми шуморо чӣ водор намуд, ки назди Худо биёед ва чаро Китоби Муқаддасро омӯхтан мехоҳед. Боз ҳам, чун роҳбар, шумо бояд аввалин бошед.

Агар гурӯҳ пурра аз масеҳиён иборат бошад, метавонед аз ҳар яки онҳо хоҳиш кунед, то мухтасар нақл кунанд, ки чӣ онҳоро водор намуд назди Масеҳ оянд. Албатта, агар шумо дар гурӯҳи башоратдиҳӣ дарс гузаред, ки иштирокчиёни он масеҳӣ нестанд, инро набояд кунед.

Сониян, фаҳмонед, ки шумо дар гурӯҳи худ Китоби Муқаддасро чӣ гуна омӯхтан ва муҳокима кардан мехоҳед. Пеш аз ин дуо кунед ва аз Худо хоҳиш намоед, ки дар муҳокимаҳо шуморо роҳнамоӣ кунанд ва Каломи Худро омӯзонад.

Ҳамчунин муҳим аст, ки ҳар яки иштирокчиён бо қоидаҳои муайян шинос шавад. Шумо, ҳамчун баранда, бояд ин қоидахоро *пешниҳод* намоед. Фармонравой нақунед ва ба ҳама ёд надихед, ки чӣ тавр бояд рафтор намоянд. Чизе ба монанди ин гӯед: «Оё ҳамаи шумо розӣ мешавед, ки ҳар ҳафта мустақилона пеш аз ҷамъомад барои муҳокима тайёри бинед?» Пеш аз ҳама иштирокчиён бояд розӣ шаванд, ки *тайёрии* алоҳидаи ба Навиштаҳо дахлдор, ва иштироки мунтазам дар муҳокимаҳои гурӯҳӣ муҳим аст.

Агар шумо ҳанӯз ин корро накарда бошед (ҳангоме ки аъзоёни гурӯҳро ҷамъ мекардед), акнун фурсати он расидааст, ки маводи таълимиро, ки истифода бурданӣ ҳастед, пешниҳод намоед. Муқаддима ва дастурҳоро ба мавод бо ҷиддият пешкаш намоед. Барои он ки ҳар кас ба мавзӯ бо диққат муносибат кунад, маводро ба ҳамаи иштирокчиён дода, аз ҳар яке хоҳиш кунед, ки як қисми мавзӯро хонад. Ҳангоме ки саволҳо ба миён меоянд, истед ва чизи хондашударо муҳокима намоед. Шояд шумо мехоҳед бо суҳанони худ фаҳмонед, ки оиди ин мавзӯ кадом тадқиқотҳои охири ҳастанд, ва чаро шумо фикр мекунад, ки гурӯҳ аз онҳо қаноатмандӣ ва манфиат ба даст меоварад.

Қадами сеюми шумо – иштирокчиёно ба сар кардани дарс водор намудан аст. Агар иштирокчиён тайёрии хурде бинанд, ташаббус дар ҳуди дарси яқум пайдо шуда метавонад. Аз онҳо хоҳиш кунед, ки бо як қисми мавод, ки ҳафтаи оянда дида мебароед, кор кунанд. (Шояд якчанд Китоби Муқаддас тайёр карда мондан лозим меояд, то ки ба онҳо тақсим кунед.) Шояд, ин на зиёда аз панҷ-даҳ дақиқаро мегирад.

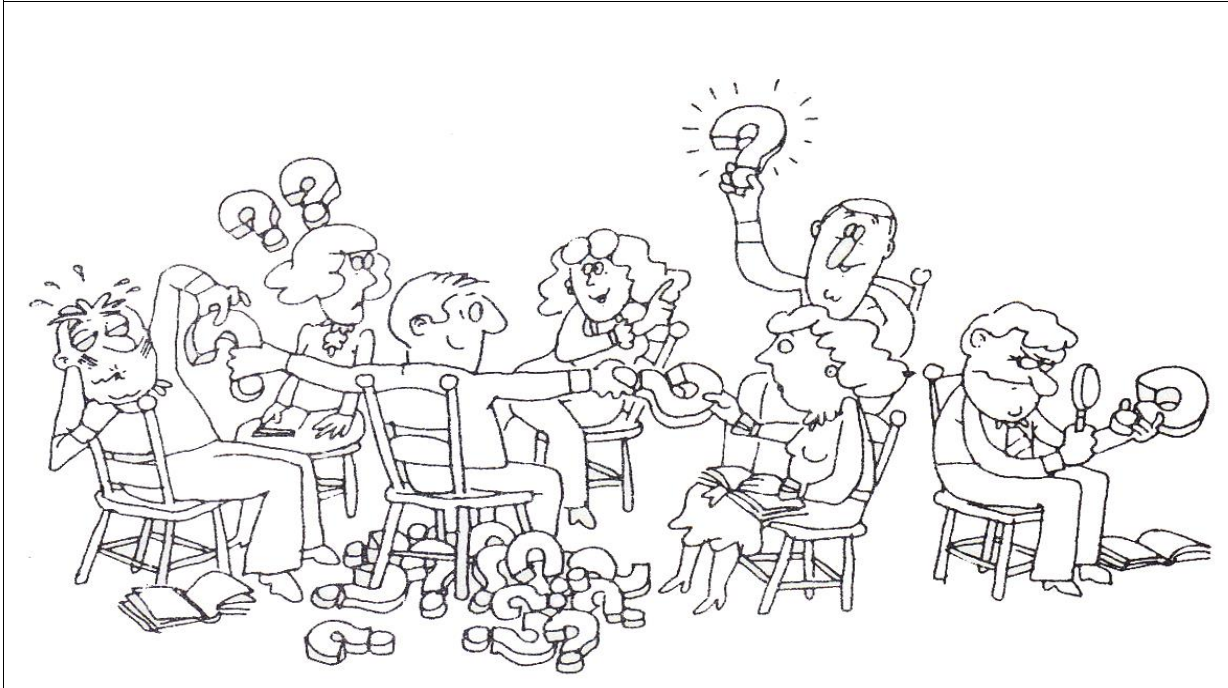
Сипас аз иштирокчиён хоҳиш кунед, ки он чи дар ин муддати кӯтоҳи омӯзиши Каломи Худо ошкор намудаанд, ба аҳли гурӯҳ расонанд. Барои муҳокимаи пурраи мушоҳидаҳо вақти зиёд ҷудо кардан даркор нест (ин корро ҳафтаи оянда мекунад), танҳо шавқ ва интизории давом додани дарсҳоро бедор намудан лозим аст. Шумо чизе ба монанди ин гуфта метавонед: “Ҳозир мо барои муҳокимаи ин вақт надорем, аммо ман доништан мехоҳам, ки оё мо дарёфтем, ки ...” ё “Ман боварӣ дорам, ки агар дафъаи оянда хуб тайёри бинем, чизҳои бештарро ошкор карда метавонем”.

Дар дарси якум махсусан кӯшиш кунед, ки ҳеҷ яке аз ҷавобҳои аъзоёни гурӯҳро танқид накунад. Аз таҳти дил таҳсинҳо кунед. Шумо бояд ба ҳар як иштирокчӣ таҳсинҳои самимӣ изҳор намоед.

Ҳангоме ки вақти мубодилаи афкор тамоm мешавад, кӯтоҳакак дуо кунед. Агар вақтро хуб ба ҳисоб гирифта бошед, дер намонед.

Дар хотима ба ҳама оиди вақт ва ҷои ҷамъомади навбатӣ ёдрас намоед ва бори дигар ҳамаро даъват намоед, ки ба он тайёри бинанд.

4. САВОЛҶО КАЛИДИ МУБОҶИСАИ ХУБ МЕБОШАНД

Роҳбари хуб ба иштирокчиён ёрӣ медиҳад, ки ҳақиқатҳои Китоби Муқаддасро *мустақилона* ошкор намоянд. Бинобар ин ӯ бояд дар онҳо лаёқати саволҳои дуруст доданро инкишоф диҳад. Ин саволҳо водоркунандаи мубоҳиса шуда метавонанд, онҳо ба аъзоён ёрӣ медиҳанд дар робита бо он чи мустақилона омӯхтаанд, кашфиётҳои нав кунанд.

“Ҳангоме ки савол медиҳед, – гуфтааст Роберт Люис Стивенсон, – шумо сангеро тела медиҳед. Шумо дар қуллаи теппа нишастаед: санг поён ғелида, сангҳои дигарро бо худ мебарад”.

Саволҳои хуб арзишнок мебошанд, чунки:

- Онҳо ёрӣ медиҳанд, то шумо чун баранда баҳо дода тавонед, ки аъзоёни гурӯҳ Китоби Муқаддасро ба кадом андоза мефаҳманд.

- Онҳо иштирокчиёро ба фикр кардан водор менамоянд.

- Онҳо ба роҳбари ҷамъомад имкон намедиҳанд, ки ба маърузачӣ табдил ёбад.

- Онҳо ба иштирокчиён имкон медиҳанд, ки мустақилона ҳақиқатҳои рӯҳониро ошкор намоянд.

Барандаи муҳокимаи Китоби Муқаддас саволҳо медиҳад, то ба дигарон ёрӣ диҳад, ки “муҳаққиқ” шаванд. Баранда

муаллим нест. Ў худ дар раванд иштирок намуда, онро роҳнамоӣ мекунад. Ў саволхоеро истифода мебарад, ки барои муҳокимаи гурӯҳӣ, фаҳмидан ва истифода намудани ҳақиқатҳои Китоби Муқаддас ёрӣ медиҳанд.

Ў:

муҳокимаро *сар карда*;

муҳокимаро *роҳнамоӣ карда*;

муҳокимаро *ҷамъбаст намуда*

ва ба аъзоёни гурӯҳ дар *истифодаи* он чи омӯхтаанд, ёрӣ дода, ин корро мекунад.

Барои *сар* кардани муҳокима аз аъзоёни гурӯҳ пурсидан кифоя аст, ки онҳо ҳангоми омӯхтани Китоби Муқаддас дар қисм ё мавзӯи муайян чиро ошкор намудаанд. Ин истифодаи чунин саволхоро дар назар дорад: “Шумо дар ин фасл оиди ... чиро ошкор намудед?” “Шумо дар ин порча оиди ... чӣ чизи арзишнокеро дарёфтед?” “Дар ин оят чӣ чиз ба шумо таассурот бахшид?”

Роҳнамоӣ кардани муҳокима – таъмин намудани инкишофи он ва ҷудо кардани идеяҳои асосиест, ки аъзоёни гурӯҳ баён намудаанд. Барои ин шумо чунин саволҳо дода метавонед: “Боз кӣ мехоҳад инро маънидод кунад?” “Шумо дар ин оят боз чиро дарёфтед?” “Оё касе чизе илова кардан мехоҳад?”

Агар муҳокима аз Китоби Муқаддас дур равад, шояд лозим меояд, ки гурӯҳро ба мавзӯъ баргардонда, чунин гӯед: “Он чи шумо мегӯяд, хеле шавқовар аст, аммо мо аз мавзӯъ дур шудем. Шояд мо инро ягон вақт дар оянда муҳокима кунем”. Сипас саволе бояд диҳед, ки ба фикр кардан водор менамояд ва гурӯҳро ба он масъалаҳои Китоби Муқаддас, ки шумо муҳокима мекардед, бармегардонад.

Аксар вақт ҳангоми муҳокима ба шумо чунин савол медиҳанд: “Ин чӣ маъно дорад?” Яққоя муҳокима намудани ҷавоби ин савол бад намебуд, зеро шумо медонед, ки аъзоёни гурӯҳ оиди он чи онҳоро ба ташвиш меорад, мегӯянд. Аммо ба муҳокима имкон надихед, ки аз мавзӯъ дур шавад.

Ҳамин тариқ, мо мебинем, ки аввалин ду қисми кори шумо чун барандаи муҳокимаи гурӯҳӣ – *сар кардан* ва *пеш бурдани* мубоҳиса – қариб пурра дар саволҳо асос ёфтаанд.

Ду қисми дигари кори шумо – чамъбасти муҳокима ва ёрӣ ба аъзоёни гурӯҳ дар истифодаи он чи омӯхтаанд, қисми ночизи вақти умумиро мегиранд ва ба саволҳо вобастагии кам доранд.

Шояд ҳангоми вохӯриҳои ҳарҳафтаинаи гурӯҳ шумо муҳокимаро чандин бор *чамъбаст кардан* хоҳед. Шумо метавонед ҳамаи он чиро, ки дар гурӯҳ гуфта мешавад, дар якчанд дақиқаи охир хулоса карда, ба мавзӯи навбатӣ гузаред. Сипас метавонед оиди мавзӯи нав боз як саволи ёридиҳанда диҳед.

Ҳангоми чамъбаст дар ёд нигоҳ доред, ки шумо бояд на ақидаҳои худ, балки *он чиро, ки гурӯҳ муҳокима мекард*, хулоса кунед. Мавъиза накунад.

Барои амалӣ гардондани қисми чоруми вазифаатон – ёрӣ додан ба аъзоёни гурӯҳ дар *истифодаи он чи омӯхтаанд* – метавонед саволҳо ва маслиҳатҳои диҳед, ки барои истифодаи амалии ҳақиқатҳои Китоби Муқаддас ёрӣ мерасонанд. Шумо метавонед ба онҳо ёрӣ диҳед, ки таълимоти муҳим, сифатҳои Худо, ваъдаҳои Худо, оятҳои оиди қудрату ихтиёри Худоро бар ин ҳаҷон дар ёд нигоҳ доранд. Ҳамчунин метавонед ба онҳо гӯед, ки чӣ корҳо бояд *кунанд*, то ҳаётшон ба меъёрҳои Худо мувофиқат кунанд. Роҳи сеюми истифодаи ҳақиқат – муҳокимаи он аст, ки ҳар кадоми шумо чизи азхудкардаатонро чӣ гуна истифода бурда метавонед, то дар инкишофи рӯҳонии боз ягон кас ёрӣ диҳед.

Ҳангоме ки шумо оиди истифодаи ҳақиқат саволҳо медиҳед, худдорӣ намоед ва саволҳои ниҳоят шахсӣ надихед. Танҳо агар боварӣ дошта бошед, ки ин барои ҳозирон фоида дорад, аз шахс пурсед, ки *ӯ* ҳақиқатро шахсан чӣ гуна истифода бурдан мехоҳад.

Яке аз воситаҳои ҳавасманд намудани истифодаи шахсии кашфиёти гурӯҳ ин аст: дар охири муҳокима аз ҳар яке хоҳиш кунед, то нависад, ки ҳақиқати Навиштаро чӣ гуна истифода бурдан аст. Ҳамин тариқ, иштирокчиён ҳангоми вохӯриҳои дар ҳафтаи оянда оиди натиҷаҳо ва нақшаҳо ба якдигар гуфта метавонанд. Аз рӯи ҳамин намуна амал намуда, иштирокчиён оиди он чи доништаанд, нақшаҳои мухтасари хаттӣ тартиб

медиҳанд ва аз Худо хоҳиш мекунанд, то чиҳатҳоеро, ки диққати онҳоро ҷалб намудаанд, дар ҳаёт татбиқ намоянд.

Дар ҳаёти ҳаррӯза истифода бурдани Каломи Худо хеле муҳим аст, аммо аксар вақт маҳз ҳаминро фаромӯш кардан осон аст. Ҳар як имондор, ба Навишта рӯ оварда, бояд ба худ ду савол диҳад: *Оё ман Каломи Худоро донистан мехоҳам? ва оё ман Каломи Худоро ба ҷо овардан мехоҳам?* Китоби Муқаддас ба мо на танҳо барои қонеъ намудани ҳисси шавқмандӣ, балки барои дигаргун кардан ва аз нав сохтани ҳаётамон дода шудааст. Худо каломи Худо ба мо чун ваҳй оиди Худ дод, то ки мо мувофиқи он чи Ӯ ба мо ошкор намудааст, амал намоем.

Саволҳоро чӣ гуна додан даркор аст?

Саволҳо усули олидараҷаи ҳавасманд намудани фикрронӣ мебошанд. Шумо саволҳои ба гурӯҳи омӯзандаи Китоби Муқаддас медодаатонро ҳар қадар бештар ба нақша гиред, ва ба онҳо ҳамон қадар аҳамияти бештар диҳед, кори барандагии шумо ҳамон қадар самарабахштар мешавад.

Саволҳо асосан барои ёрӣ дар фаҳмидани принципҳои Китоби Муқаддас дода мешаванд. Саволҳои шумо бояд ба онҳо ёрӣ диҳанд, ки мазмуни асосии ҳар як порчаи аниқро фаҳмида гиранд.

Ҳамин ки гурӯҳ ягон принципи Китоби Муқаддасро ҷудо кард, шумо метавонед саволе диҳед, ки ин принципро бо вазъияти аниқ пайваст менамояд, масалан, “Ин таълимоти Исоро оиди сарват бо тарзи харҷ намудани пул чӣ гуна пайваст намудан мумкин аст?” Сухан дар бораи вазъияти ҳаётӣ ё имконпазир рафта метавонад, аммо шумо бояд ба гурӯҳ ёрӣ диҳед, то фаҳмад, ки ин принципро чӣ гуна амалан татбиқ намудан мумкин аст ва чӣ тавр Навишта ҳақиқатан ба ҳаёти мо таъсир карда метавонад.

Ҳангоме ки савол медиҳед, ба гурӯҳ нигоҳ кунед, то даме ки ягон кас ҷавоб диҳад. Сипас метавонед пурсед: “Дигарон чӣ фикр доранд?” ё “Шояд касе боз ягон чизро ошкор намуд?” (Инҳо саволҳои *ёридиҳанда* мебошанд). Боз ба ҳама нигоҳ

кунед, бигузур касе ки мехоҳад, гап занад, ба шахсони аниқ савол надихед.

Дар ибтидо, ҳангоме ки саволҳо медиҳед, иштирокчиёни муҳокима шояд ба шумо нигоҳ мекунад. Аммо агар пурсаброна саволҳои ёридиҳандаи хуб диҳед, аъзоён на танҳо ба шумо чун ба баранда, балки ба тамоми гурӯҳ нигариста ҷавоб медиҳанд. Ҳамин тавр муҳокимаи ҳақиқӣ сар мешавад. Ба ҷои он ки ба роҳбар нигаронида шаванд, иштирокчиён ба гурӯҳ нигаронида мешаванд.

Воситаи беҳтарини ёд гирифтани ин усулҳо – пешакӣ ба таври хаттӣ тартиб додани саволҳо аст.

Кадам саволҳо беҳтар аз ҳама ба муҳокима ҳавасманд мекунад?

Қоидаи оддитарини пеш бурдани мувоҳида ин аст: ҳеҷ гоҳ саволҳои надихед, ки ба онҳо “ҳа” ё “не” гуфта, ҷавоб додан мумкин аст. Чунин саволҳо ба фикрронии фаъолона хеле кам мусоидат мекунад. Масалан: “Шумо бо ин розӣ ҳастед?”

Дигар намуди саволҳо, ки аз онҳо канораҷӯӣ кардан даркор аст, – саволи маҳдудкунада, масалан: “Се ҳақиқати бузурги ин порча кадомҳоянд?” Аъзоёни гурӯҳ кӯшиш хоҳанд кард, ки оиди он чи шумо фикр мекунад, ҷавоб диҳанд. Дар чунин вазъият ҳар кас мефаҳмад, ки шумо ягон ҷавоби аниқеро дар назар доред – бинобар муҳокима ба викторина табдил меёбад.

Саволҳои “кушода”, ки барои ҷавоб бисёр имкониятҳо дар назар доранд, хеле беҳтар мебошанд: “Шумо чӣ фикр доред, чаро ин рост аст?” “Чаро ин муҳим аст?” “Ин барои ҳаёти имрӯзаи мо чӣ маъно дорад?” “Шумо чӣ фикр доред, ин ба кӣ дахл дорад?” “Аз ин чиро омӯхтан мумкин аст?” “Ин суҳанон ба кӣ дахл доранд?”

Робитаи саволҳои шумо бо омӯзиши Китоби Муқаддас

Пеш аз иштирок дар муҳокима ҳар як узви гурӯҳи шумо бояд вазифаеро иҷро кунад. Ӯ бояд матнро мустақилона таҳқиқ

намуда, аз марҳилаҳои зерин гузарад: мушоҳида, маънидод, истифода.

Мушоҳида – танҳо кӯшиши фаҳмидани он аст, ки дар Навишта маҳз чӣ гуфта шудааст, ба таври аниқ ва содда.

Маънидод – кӯшиши муайян кардани он чизест, ки Навишта мегӯяд – фаҳмондани маънои оят ё порча, то омӯзанда фаҳмад, ки чаро Рӯхулқудс ин порчаро ба Навишта дохил намудааст.

Истифода – кӯшиши фаҳмидани тарзи дар амал иҷро намудани Каломи Худо аст – эътироф намудани он, ки овози Худованд шахсан ба ӯ нигаронида шудааст, ва дар ҷавоб ба таври мувофиқ итоаткор будан.

Саволҳои шумо барои *сар кардани* мубоҳиса аксар вақт ба гурӯҳ ёрӣ медиҳанд, ки оиди мушоҳидаҳои худ гӯянд: “Шумо дар ин порча оиди... чиро ошкор намудед?” “Шумо дар ин оят оиди... чиро пай бурдед?”

Саволҳои шумо барои *пеш бурдани* мубоҳиса аксар вақт ба гурӯҳ ёрӣ медиҳанд, ки диққати худро ба маънидоди Навишта равона кунанд: “Шумо чӣ фикр доред, ин чӣ маъно дорад?” “Дигарон дар ин бора чӣ фикр доранд?”

Бо мурури он ки шумо муҳимтарин чизҳои гуфташуда ва муносибати онҳоро ба ҳар яки иштирокчиён хулоса мекунад, *ҷамъбаст* ва саволҳо оиди *истифода*, ва низ ёдраскуниҳо ба аъзоён ёрӣ мерасонанд, ки Навиштаҳоро амалӣ гардонанд.

Ҳар як узви гурӯҳ ҳангоми тайёри дидан Навиштаро тадқиқ намуда, худ қаноат ҳосил мекунад. Ба одамон бо қошуқ хӯрок хӯрондан лозим нест. Ба онҳо лексия хондан ё насиҳат кардан лозим нест, ин метавонад хоҳиши омӯхтани Навиштаро барҳам диҳад. Баръакс, бигузор муҳокима он чиро, ки ҳар яке аз иштирокчиён ошкор намудааст, нишон диҳад, ва бар кашфиёти онҳо бунёд гардад.

Хатоҳои паҳншуда дар мавриди саволҳо

Кӯшиш кунед, ки аз амалҳои зерин барканор бошед:

Саволҳои хеле китобӣ надихед. Агарчи шумо пешакӣ тайёри мебинед, саволҳоро ба таври хаттӣ тартиб медиҳед,

онҳоро бояд бо чунон оҳанг ба забон оваред, ки гӯё сӯҳбат мекунад. Тарзи баён низ бояд табиӣ бошанд.

Аз фосилаи баъди савол натарсед. Асабонӣ ва бесабр набошед. Ба одамон вақт диҳед, ки фикр кунанд. Ҳангоме ки шумо босаброна ҷавобро интизор мешавед, ҳамсӯҳбатон таассуроте ҳосил мекунанд, ки ҷавоби онҳо дар ҳақиқат бароятон шавқовар аст. Аксар вақт шахс танҳо пас аз он ки чумлаи аввалро мегӯяд, фикр мекунад, ки баъд чӣ гӯяд, ва чӣ тавр мавқеи худро фаҳмонад. Одатан иштирокчиён кӯшиш мекунанд фаҳманд, ки шумо чӣ мегуфтед. Агар шумо ҳис кунед, ки касе маҳз дар ин бора фикр мекунад, ҳатман пурсед, ки боз кадом фикрҳо ҳастанд: “Ғайр аз ин ҳеҷ фикри дигар надоред? Шояд боз чизе илова кардан мехоҳед?”

Бо саволҳо маҳдуд нашавед. Баранда низ иштирокчиӣ гурӯҳ аст. Ҷавобҳо ва мушоҳидаҳои худро озодона гӯед, аммо дар муҳокима ҳукмфармо набошед.

Ду саволро муттаҳид накунад. Саволҳоро алоҳида-алоҳида диҳед.

Саволҳое надихед, ки ба онҳо “ҳа” ё “не” гуфта ҷавоб додан мумкин бошад. Чунин саволҳо ба сар кардани муҳокима ҳалал мерасонанд – “Оё Исо барои наҷот додани мо дар салиб мурд?” ё “Шумо чӣ фикр доред, Оё Исо Худованди ҳаёти шумост?” Беҳтараш дар ин бора чунин пурсед: “Шумо чӣ фикр доред, Исо дар салиб барои чӣ мурд?” ё “Чаро шумо ҳис мекунад, ки Исо Худованди ҳаёти шумост?” Саволҳо бо калимаҳои “шояд”, “мешавад” ё бо ҳиссачаи “оё” боиси ҷавобҳои “ҳа” ё “не” мешаванд. Саволҳое ки боиси ҷавобҳои бисёри гуногун шуда метавонанд, одатан бо калимаҳои “чаро”, “аз чӣ сабаб” ва “чӣ тавр” сар мешаванд.

Саволҳо набояд хеле мураккаб бошанд. Онҳоро оддӣ ва аниқ баён намоед.

5. ТАРТИБ ДОДАНИ НАҚШАИ ДАРС

Чор воситаи тартиб додани муҳокима

Агар гурӯҳи омӯзиши Китоби Муқаддас китоби дарсиро бо саволҳо ва ҷавобҳо истифода барад, барои сар кардани мубоҳисаи самаранок оиди он чи ҳар кас мустақилона тайёр кардааст, яке аз усулҳои зерин беҳтар аз ҳама рост меояд.

Усули 1. Бигузур иштирокчии якум ба саволи якум ҷавоб диҳад, дуюмӣ ба саволи дуюм, ва ҳамин тавр давом диҳед. Дигар аъзоёни гурӯҳ метавонанд баъди ҷавоб эзоҳот илова кунанд.

Ин воситаи хуби сар кардани мубоҳиса дар байни масеҳиёни ҷавон аст. Тайёрӣ ба онҳо ҳисси боварӣ ва оромӣ медиҳад. Иштирокчиён метавонанд бинанд, ки муҳокима чӣ тавр мегузарад ва он ба кадом тараф меравад. Шумо чун баранда набояд ба саволҳои муҳокимавии пешакӣ тайёркардаатон диққати беҳад зиёд диҳед.

Усули 2. Саволҳо чун пештара аз рӯи тартиб дода мешаванд, аммо ҳар каси хоҳишманд ҷавоб дода метавонад. Баранда метавонад саволеро аз китоби дарсӣ хонда, пурсад: “Саволи панҷумро кӣ фаҳмонда медиҳад?”

Хатари ин усул дар он аст, ки шояд баъзеҳо дар муҳокима нақши фаъолона бозид, дигарон хомӯш нишинанд. Гоҳо

баранда бояд аз иштирокчии хомӯш пурсад: “Ҷамолиддин, шояд ту ба саволи шашум ҷавоб диҳӣ?”

Усули 3. Ҳангоми истифодаи усули сеюм шумо чун дар мавриди истифодаи усулҳои 1 ва 2, аз савол ба савол ҳаракат мекунад, аммо ба андозаи зиёд ба саволҳои иловагии муҳокима, ки ҷавоби амиқро ба маводи тадқиқи Китоби Муқаддас талаб менамоянд, така мекунад.

Усули 4. Дар ин ҷо шумо пурра ба нақша ва саволҳои муҳокима, ки пеш аз ҷамъомади гурӯҳ тайёр кардаед, така мекунад. Ба ҷои он ки ҳар як саволро аз китоби дарсӣ муҳокима намоед, шумо аз қисм ба қисм ҳаракат мекунад. Шумо метавонед муҳокимаи якчанд саволҳои вобаста ба дуоро бо чунин суҳанон сар кунед: “Аз рӯи он чи шумо аз қисми якуми ин боб фаҳмидед, чӣ фикр доред, ғоидаи асосии дуо дар чист?”

Як ё якчанд иштирокчиён метавонанд дар ҷавоб баён кунанд, ки дар саволҳо оиди дуо чӣ чиз ба онҳо таассуроти бештар гузошт, ва шумо метавонед якчанд саволҳои ёридиҳанда дода, мубоҳисаро давом диҳед.

Ҳангоми истифодаи ин усул диққати асосиро ба гурӯҳ диҳед. Муҳокима бояд ошкоро ва беихтиёр, аммо дар ҷаҳорҷӯбаи мавзӯи дарс бошад.

Аммо муҳим он аст, ки аъзоёни гурӯҳ ба он гуна муҳокимаҳо бо тайёри биёянд, чунки фаҳмида муҳокима кардан танҳо дар асоси тайёрии ҷиддии шахсӣ имконпазир аст.

Нақшаи дарс чист?

Нақшаи дарс – ба таври хаттӣ баён намудани мақсадҳои, ки ҳангоми кори гурӯҳӣ ба он ноил шудани ҳастед. Нақшаи дарс ба шумо ёри медиҳад, то корро чунон сар кунед, ки мубоҳиса дар самти бароятон даркорӣ инкишоф ёбад. Нақшаи хуб тайёркардашуда барои барандаи гурӯҳи мубоҳисавӣ монанди харита барои сайёҳ аст.

Агар дар дастатон нақшаи хаттии дарс бошад, вақти гурӯҳро ӯҳдабароёна сарф карда метавонед. Нақша ёри

медиҳад, ки диққати гурӯҳро ба ҷиҳатҳои муҳимтарин равона кунед. Ҳамин тариқ, шумо вақтро оқилона сарф мекунад.

Ҳангоми тартиб додани нақша чунин амал намоед:

1. *Нақшаи маводро, ки иштирокчиён бояд пешакӣ мустақилона омӯзанд, нависед.* Агар маводе ки онҳо меомӯзанд, аз китоби дарсӣ оиди Китоби Муқаддас гирифта шавад, сарлавҳаҳои алоҳидаи дарс барои тартиб додани нақша ёрӣ мерасонанд.

Нақша – схемаи асосӣ аст, ки дар он порчаҳои аниқ ё мавзӯҳои омӯхташаванда ҷудо карда шудаанд. Он аз якчанд пункт иборат аст, ки мантиқан маводро ба қисмҳо ҷудо мекунад. Чуноне ки сохтмончи аз рӯи нақша хонаро пешакӣ тасаввур мекунад, шумо низ ба нақша нигариста, бояд сохтори маводи меомӯхтаатонро бинед.

Ҳангоми мубоҳиса нақша ба шумо ёрӣ медиҳад, ки

- самти асосии муҳокимаро устувор намоед;
- саволҳоро барои муҳокима тайёр кунед;
- инкишофи муҳокимаро баҳо диҳед;
- мундариҷаи маводро таъкид намоед.

2. *Вазифаҳоеро, ки дар дарс иҷро карданӣ ҳастед, нависед.* Агар, масалан, боби китоби дарсӣ, ки аз рӯи он тайёрӣ мекунед, оиди фаҳмидани хости Худо бошад, вазифаи шумо бояд “фаҳмидани тарзи амалии ҷустан ва фаҳмидани хости Худо” бошад. Барандаи хуби муҳокима аз он сар мекунад, ки вазифаро аниқ тасаввур мекунад. Шумо набояд ба васвасае дода шавед, ки мубоҳисаро ба ҳоли худ гузоред.

Вазифа тасдиқоти кӯтоҳест, ки дар он тасвия карда шудааст, ки гурӯҳ дар охири муҳокима бояд чиро фаҳмад ва истифода барад. Тасвия бояд аниқу равшан бошад, як ё ду ҷумлаи кӯтоҳ.

Аниқ карда шудани вазифа ба шумо имкон медиҳад, ки ин се корро кунед:

• Нишон медиҳад, ки шумо дар муҳокима ба кадом самт ҳаракат мекунад ва ёрӣ медиҳад, то саволҳоятонро самтнок гардонед.

- Барои баҳо додани раванд дар ҳар як лаҳзаи мубоҳиса ёрӣ медиҳад. (Ба шумо дар ҳар лаҳзаи мубоҳиса барои баҳо додани раванд ёрӣ медиҳад.) Бо ёрии ин баҳодиҳӣ, ҳангоми зарурат, ба нақша дигаргуниҳо ворид карда метавонед.

- Дар рафти кор метавонед қарор қабул намоед, ки чиро муҳокима мекунед. Агар аз мақсад берун шавед, метавонед вазифаи дуюмдарҷаро як сӯ гузошта, гурӯҳро ба вазифаи асосӣ баргардонед.

Аксаран худи номҳои бобҳои китоби дарсӣ ба таври кофӣ возеҳ мебошанд, ва шумо бо ёрии онҳо вазифаи муҳокимаро аниқ карда метавонед.

3. *Як ё ду савол барои сар кардани муҳокима, якчанд савол барои равона кардани он ва як ё ду саволи истифодабарӣ ба ҳар як қисми нақшаатон тайёр кунед.*

4. *Муқаддимаеро тайёр кунед, ки гурӯҳатонро ба мавзӯи муҳокимашаванда равона мекунад.* Яке аз воситаҳои имконпазири иҷрои ин кор – якҷоя хондани муқаддимаи ин китоби дарсӣ аст. Дар қисми зиёди китобҳои дарсӣ оиди Навиштаҳо байни саволҳо ва ҷавобҳои аввали ҳар як боб як ё ду параграф ҳаст, ки дар он мавзӯъ ба таври шавқовар баён карда шудааст. Ин порҷаро бо овози шунаво хонед, то ҳама аз масъала огоҳ шаванд.

Ҳангоме ки мавзӯъ муаррифӣ карда шуд, ист кунед ва дуо гӯед. Дуоҳо гуногун буда метавонанд, аммо вазифаи асосии онҳо он аст, ки барои ин ҷамъомад Худоро шукр гуфта, аз ӯ хоҳиш кунед, ки дар давоми муҳокима ҳамаи шуморо омӯзонад. Аз Худо хоҳиш кунед, ки шуморо панду насиҳат диҳад. Шумо аллакай дарсро тайёр кардед ва параграфи муқаддимави хондед, акнун метавонед аз ӯ хоҳиш кунед, ки ба шумо мавзӯи муайянро, ки ин бегоҳ муҳокима мекунед, омӯзонад.

Дар ёд нигоҳ доред, ки Навишта сарчашмаи ҳақиқат аст. Аз ягон кас хоҳиш кунед, ки то даме ки ҷавобҳоро муҳокима мекунед, баъзе оятҳоеро, ки барои ҷавобҳои саволҳо тавсия карда мешаванд, дида барояд ва бо овози шунаво хонад.

Дар ёд нигоҳ доред, ки муносибати шумо омили асосиест, ки ба ғайратнокии гурӯҳ таъсир мерасонад. Шумо бояд

пешакӣ ба он омода шавед, ки гуфтаҳои ҳар як иштирокчиро бо таваҷҷӯҳи самимӣ қабул намоед ва тайёр бошед, ки аз онҳо омӯzed. Кӯшиш кунед, то аҳли гурӯҳ тайёр бошанд, ки ақидаҳои дигаронро қабул намоянд ва ба онҳо таваҷҷӯҳ кунанд. Аз муҳити маҳмаддоной барканор бошед.

5. *Ба нақша гиред, ки дарсро чӣ тавр ба охир мерасонед.* Анҷом бояд бознигарии кӯтоҳи он чиро, ки гурӯҳ муҳокима намуд, ва аниқ фаҳмондани вазифаро барои вохӯрии оянда дар бар гирад. Пеш аз пароканда шудан хуб мебуд, ки якҷоя дуо кунед.

Вохӯриро бо дуои умумӣ анҷом диҳед. Худоро барои вақте ки якҷоя гузарондед, ва барои ҳақиқатҳое ки Ё ба шумо дар давоми муҳокима ошкор намудааст, шукргузорӣ намоед. Оиди чизҳои муайян дуо кунед. Аз Ё ҳикмат дархост намоед, то бидонед, ки кашфиётҳоро чӣ гуна истифода баред.

Ҳангоме ки барои ҳафтаи оянда вазифа медиҳед, ба он тайёр бошед, ки мавзӯ ё сарлавҳаи қисми ояндаро гӯед. Вазифа дода, иштирокчиёнро бо саволҳои водоркунанда шавқманд намоед: “Агар Худо, ки моро дӯст медорад, ба мо зоҳир мешуд, ин ба чӣ монанд мебуд?”, ё “Чаро Масеҳ бояд маҳз дар сурати одам меомад?” Ин гуна усулҳо гурӯҳро водор мекунанд, ки ҳангоми иҷрои вазифа ба худ саволҳо диҳанд ва шуморо ба таври табиӣ ба муҳокимаи ҳафтаи оянда тайёр мекунанд.

Вақтро чунон ба ҳисоб гиред, ки гурӯҳро дер нигоҳ надоред. Барои муқаддима ду-панҷ дақиқа кофист. Барои қисми хотимавӣ низ тақрибан ҳамин қадар вақт ҷудо кардан даркор аст. Вақти боқимонда бояд мувофиқи пунктҳои гуногуни нақшаатон тақсим карда шавад.

Барои он ки мубоҳиса ҳатман ба ҳамаи он чи шумо муҳим меҳисобед, дахл намояд, барои ҳар як қисм вақти муайяне муқаррар намоед. Гоҳ муҳокимаи пункти махсусан шавқовар метавонад вақти бештарро гирад. Он гоҳ ба шумо лозим меояд, ки қисми баъдинаро кӯтоҳ кунед ё ҳатто партоед.

Вақти умумӣ, аз рӯи имконият, набояд аз 90 дақиқа зиёд бошад, беҳтараш – на зиёда аз як соат. Агар вақт ба охир расад ва лозим ояд, ки як ё ду саволро партоед, беҳтараш

саволҳои ғридриҳандаро партоед. Ҳамеша кӯшиш кунед, ки барои ҳар як қисм ҳамаи саволҳои вобаста ба истифодаро диҳед. Вазифаи шумо ҳангоми омӯзиши Китоби Муқаддас на муҳокимаи чизе, балки дигаргун намудани ҳаёти шумост.

Нақшаи дарс барои пеш бурдани муҳокима ёрӣ мерасонад. Аммо агар онро аниқ риоя карда натавонед, ташвиш нақашед. Онро чун воситаи ғридриҳанда истифода баред. Пеш аз ҷамъ омадани гурӯҳ ҳатман нақшаи дарсро такрор кунед, хусусан вазифаҳоро.

Нақшаи дарс набояд шуморо, чун баранда, маҳдуд кунад, шумо бояд ба он така намоед. Нақшаро дар ёд нигоҳ дошта, шумо метавонед муҳоҳисаро худ аз худ ба самти нав равона кунед, зеро тасаввур карда метавонед, ки чӣ тавр онро аз нав ба мавзӯи асосӣ баргардонед.

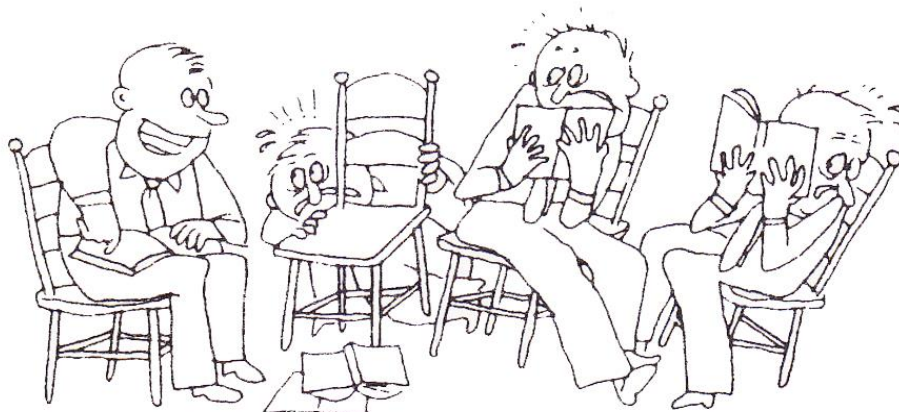
Чӣ тавр гузаштани муҳоҳисаро ба ёд оварда, шумо бисёр чизҳоро пай мебаред. Ҳангоми ҳамкориҳои иштирокчиён муҳолифатҳо ва шиддатнокӣ ба миён омада метавонанд. Баъзеҳо хеле сергап мебошанд, дигарон – беҳад хомӯш. Ин дар ҳаёти гурӯҳи муҳоҳисавӣ воқеаи муқаррарӣ мебошад. Амалан, аксар вақт шиддатнокии дохили гурӯҳ далели он аст, ки гурӯҳ қобили ҳаёт буда, камол меёбад! Вазифаи шумо чун баранда – назорат кардани чунин вазъиятҳо мебошад.

Ба муҳокимаҳо тайёрӣ дида ва муддате онҳоро пеш бурда, шумо беш аз пеш ба усули роҳбарии худ боварӣ ҳосил мекунад. Шумо ба нақша гирифтани ва додани саволҳо, самараноктар пеш бурдани муҳокима ва ба суханони аъзоёни гурӯҳ дар вазъиятҳои гуногун дуруст аксуламал намуданро ёд мегиред.

Танҳо Худо пеш бурдани муҳокимаҳои гурӯҳии Китоби Муқаддасро ба шумо ёд дода метавонад. Ёро ҳатман барои имконияти ба кашфи ҳақиқатҳои Каломи Худо ҳидоят намудани одамоне шукргузорӣ намоед. Ба Ё умед бандед, ва Ё ёрӣ медиҳад, ки дар нақши баранда ба муваффақият ноил шавед.

6. ТАРЗИ ТАРТИБ ДОДАНИ САВОЛИ ХУБ

*Хуб, бародарон! Ин ҳақиқатро дар ҳаёти худ
чӣ тавр истифода бурда метавонем?*

Савол додан як навъ санъат аст. Ҳар касе ки инро омӯхтан мехоҳад, метавонад лаёқатҳои ҳосил намояд, ки барои додани саволҳои хуб имкон медиҳанд.

Инак се меъёр, ки аз рӯи онҳо саволи хуб муқаррар карда мешавад.

Саволи хуб фаҳмост.

Саволи хуб бамаврид аст.

Саволи хуб ба муҳокима ҳавасманд мекунад.

Ин меъёрҳо ба шумо ёрӣ медиҳад, ки саволҳои худро мухтасар ифода намоед ва баҳо диҳед. Ҳангоме ки якчанд савол тайёр кардаед, фикр кунед, ки ҳамсӯҳбатҳоятон ба онҳо чӣ гуна ҷавоб медиҳанд. Сипас, агар лозим бошад, саволҳоро аз нав дида бароед.

Саволҳо барои *сар кардани* муҳокима бояд бо диққат тартиб дода шаванд, чунки муҳокимаи андешамандонаи мавзӯ аз онҳо сар мешавад. Онҳо ба андозаи зиёд он чиро, ки шумо муҳокима мекунад, ва низ ҷавобҳоро муайян мекунад. Азбаски шумо муҳокимаро ба самти муайян равона карданӣ ҳастед, саволҳои умумӣ диҳед, ки ба онҳо якчанд ҷавобҳо додан мумкин аст. Масалан, чунин нагӯед: “Худо чиро офарид?” Ин гуна савол ҷавобҳои гурӯҳро маҳдуд мекунад.

Агар шумо чунин пурсед: “Шумо аз ин дарс оиди офариниш чиро донистед?”, ҷавобҳо таассуротҳои гуногуни шахсиро дар бар мегиранд.

Саволҳо барои сар кардани муҳокима бояд содда ва кӯтоҳ бошанд. Аз *ё* ва *аммо* канорагирӣ намоед. Одатан бо чунин калимаҳо саволи дуумро илова менамоенд.

Шумо бояд боварӣ дошта бошед, ки саволҳои ки барои сар кардани муҳоҷиса медиҳед, ба тайёрии ҳафтаи гузашта мувофиқат мекунанд.

Саволҳои ки барои ба самти муайян *равона кардани* муҳоҷиса дода мешаванд, имкон медиҳанд муҳокимае ки бо саволҳои аввалин сар шудааст, ошкоро, амиқ бошад, мисолҳо оварда шаванд ва гуфтаҳо тавзеҳ дода шаванд. Ин саволҳо бояд аъзоёни гурӯҳро ҳавасманд кунанд, ки мушоҳидаҳои ибтидоии худро инкишоф диҳанд.

Яке аз вазифаҳои шумо – ёрӣ додан ба гурӯҳ аст, то *маъноӣ* ҳақиқатҳои ошкоршударо пурра фаҳманд. Аз худ пурсед, ки кадом суханон *ё* идеяҳои порчаи тадқиқшаванда нофаҳмо буда метавонанд, оиди саволҳои фикр кунед, ки маъноӣ онҳоро равшантар карда метавонанд.

Саволҳоро оиди *истифода* ифода намудан душвор аст, аммо онҳо метавонанд риштае шаванд, ки тадқиқи Китоби Муқаддасро бо ҳаёти ҳаррӯза мепайванданд. Ҳар як узви гурӯҳ бояд ҳақиқатан дар асоси порчаҳои омӯхташаванда зиндагӣ кунанд, бинобар ин аз Худо хоҳиш кунед, ки дар ҳаёти ҳаррӯза истифода бурдани ин ҳақиқатҳоро нишон диҳад.

Инак намунаҳои саволҳои оиди истифода:

Шумо, чун як қисми офариниши Худо, ҳафтаи оянда барои ҷалол додани *Ў* чӣ карда метавонед?

Чаро шумо боварӣ доред, ки узви оилаи Худо ҳастед?

Ба наҷотёфта будани худ боварӣ доштани шумо ба ҳаётатон чӣ гуна бояд таъсир расонад?

Шумо дар хоксорӣ ба Исои Масеҳ чӣ гуна пайравӣ карда метавонед, ин дар аксуламали шумо ба рафтори аҳли оилаатон ва ёрии шумо ба онҳо дар ин ҳафта чӣ гуна инъикос ёфта метавонад?

Фаҳмо будан

Барои баҳо додани саволҳои навиштаатон меъёрҳои зеринро истифода баред:

Оё савол фаҳмост?

Оё онро дар ёд нигоҳ доштан осон аст?

Оё дар он калимаҳои *аммо* ва *ё* ҳастанд?

Оё он ба масъалаҳои беаҳамият дахл намекунад?

Бамаврид будан

Барои баҳо додани бамаврид будани саволҳои тайёркардашуда чунин меъёрҳоро истифода баред:

Вазифаи асосии савол чист?

Шумо чӣ гуна ҷавобро интизоред?

Савол ба кӣ нигаронида шудааст?

Он бо ҳақиқатҳои аллақай медонистаатон чӣ робита дорад?

Оё гурӯҳ маълумоти кофӣ дорад, то ба он ҷавоб диҳад?

Оё ҳар кас барои ҷавоб додан имконият хоҳад дошт?

Оё он мусоидат мекунад, ки ҳар як иштирокчи ҳақиқатро фаҳмад?

Оё он ягон узуви гурӯҳро хиҷил намекунад?

Ба мубоҳиса ҳавасманд кардан

Меъёрҳои зеринро, ки барои баҳо додани саволҳои тартибдодаатон (аз нуқтаи назари таъсирашон ба равиши муҳокима) ёрӣ медиҳанд, истифода баред.

Оё ин савол диққати гурӯҳро ҷалб мекунад?

Оё он шавқмандии шахсиро дар назар дорад?

Оё он барои эҷодкориҳои шахси имконият медиҳад?

Оё ҳар кас имконияти ҷавоб додан хоҳад дошт?

Оё ин савол боиси он мешавад ки ҳар як иштирокчи ҳақиқатро фаҳмад?

Оё он ягон нафар аз аъзоёни гурӯҳро ба изтироб намеоварад?

Чалбкунанда ва муҳим будан

Аҳамият диҳед, ки дар Марқ. 8:27-29 Исо ба шогирдони Худ чӣ тавр ёрӣ дод, ки оиди масъалаи муҳим – Кӣ будани Ӯ – аввал объективӣ фикр кунанд (бе иштироки шахсӣ), ва танҳо баъд – субъективӣ фикр кунанд (бо иштироки шахсӣ). Дар ояти 27 Ӯ аз онҳо мепурсад: “Мардум маро кӣ мегӯянд?” Сипас, баъд аз он ки онҳо ҷавоб доданд, Ӯ мепурсад: “Шумо Маро кӣ мегӯед?”

Дар рӯйхати зерини саволҳо диққат диҳед, ки чӣ тавр дараҷаи чалб шудан аз аввал то охир меафзояд:

“Одамон дар ин маврид бояд чӣ гуна рафтор намоянд?”

“Аъзоёни ҷамоати мо бояд бо ин чӣ кунанд?”

“Мо бояд бо ин чӣ кунем?”

“Мо дар робита бо ин чӣ мекунем?”

Саволи охирин на танҳо ҷалбшавии шахсӣ дорад, балки ҳозиразамон низ ҳаст. Барои боз ҳам ҳозиразамон кардани он шумо метавонед пурсед: “Ҳозир мо бо ин чӣ мекунем?”

Намунаҳои саволҳои тайёркардашуда

Инак намунаҳои саволҳои тайёр кардани саволҳо барои ҷамъомади оянда оиди муҳокимаи Китоби Муқаддас чун сармашқ истифода бурда метавонед. Қисми зиёди ин саволҳо барои сар кардан ва ба самти муайян равона кардани мубоҳиса муқаррар шудаанд, ва ба бобҳои гуногуни Китоби “Нақшаи шогирдӣ” аз силсилаҳои омӯзиши Китоби Муқаддас, ки нашриёти NavPress чоп кардааст, дахл доранд.

Чӣ чиз аз ҳаёти Исо ба шумо таассуроти бештар мебахшад?

Чаро Худо гуноҳи моро сарфи назар карда метавонад?

Дар ин дуои Исо чӣ чиз беш аз ҳама дар ёдатон монд?

Рӯҳулқудс барои чӣ ба мо даркор аст?

Муҳаббат дар муносибатҳои мо бо Худо то чӣ андоза муҳим аст?

Шумо аз кучо медонед, ки Китоби Муқаддас Каломи Худост?

Шумо чӣ фикр доред, “Каломи Масеҳ дар мо сокин аст” гуфтан чӣ маъно дорад?

Дуо ба номи Исо чӣ маъно дорад?
Мо дар файз чӣ тавр инкишоф меёбем?
Ба Масеҳ итоат намудан чӣ маъно дорад?
Дар кадом маврид кӯшиш мекунед, ки мушкилотатонро худатон ҳал кунед, ба ҷои он ки онҳоро ба Худованд супоред?
Кадам ваъдаҳои Худо ба шумо дахл доранд?
Рӯҳулқудс моро чӣ тавр панду насиҳат медиҳад?
Шумо ин порчаро ба ягон каси дигар чӣ тавр мефаҳмондед?
Гуноҳ ба муносибатҳои мо бо Худо чӣ гуна таъсир мерасонад?
Мо бояд ба чӣ гуна азобҳо тоб оварем?
Худо дар бораи Худ чӣ мегӯяд?
Кадоме аз сифатҳои Худо беш аз ҳама фаҳмо метобанд?
Мо оиди бо шайтон рӯ ба рӯ шудани Исо аз кучо медонем?

Се-чортои ин намунаҳоро интиҳоб карда, тасаввур кунед, ки онҳо дар гурӯҳи омӯзиши Китоби Муқаддас боиси чӣ гуна муҳокима мешуданд.

Агар пурсида тавонед, ҳеч гоҳ нақл накунад

Дар ёд нигоҳ доред, ки шумо чун баранда набояд энциклопедияи Китоби Муқаддас бошед, ки ба ҳамаи саволҳо ҷавоб дорад. Муҳокима кардан маънои онро дорад, ки гурӯҳро чунон роҳбарӣ бояд кард, ки ҳар кас, аз ҷумла шумо низ, донишҳои худро, ки дар давоми омӯзиш дар алоҳидагӣ ба даст овардаед, васеъ карда тавонед. Ба гурӯҳ барои сӯҳбат ва шиносӣ вақт диҳед, ҳамин тавр шумо муҳити барои мубодилаи кашфиёт, саволҳо, маънидодҳо ва ҳиссиёт мусоидро фароҳам оварда метавонед.

Вазифаи шумо чун барандаи муҳокима – ба иштирокчиён ёрӣ додан аст, то ки ҳақиқатро барои худ кашф намоянд. Он чиро, ки онҳо худашон ба воситаи саволҳои дурусти шумо кашф карда метавонанд, ба онҳо гуфта надихед. Агар пурсида тавонед, ҳеч гоҳ нақл накунад. Саволҳои хуб тайёр кунед, ки

ба гурӯҳ ёрӣ медиҳанд, то хулосаҳои мустақилона бароваранд.

7. БОЗ БАЪЗЕ ЧИЗҲО ДАР БОРАИ САВОЛҲО

Ба ин ҷавоб бояд чӣ тавр муносибат кунем ва он барои мо, чун масеҳиён, чӣ маъно дорад?

Ходими таҳсилоти масеҳӣ Х. Х. Ҳорн дар китоби худ “Исо – муаллими асосӣ” (1920) навишта буд, ки Исо “на барои он омад, ки ба саволҳо ҷавоб диҳад, балки савол диҳад; на барои он ки одамонро ором кунад, балки онҳоро ба фикр кардан водор намояд”. Саволҳо моҳияти усули муаллимии Исои Масеҳ буд.

Дар мисоли Ҷ мо метавонем кори барандаи гурӯҳҳои мубоҳисавиро омӯзем – яъне ба дигарон ёрӣ диҳем, ки мустақилона ҳақиқатро ошкор намоянд. Гуфтаҳои зерин ба шумо ёрӣ мерасонанд, то ба ин мақсад расед.

Саволҳоеро истифода баред, ки на танҳо ба фактҳо, балки ба ҳиссиёт низ дахл доранд

Саволҳо оиди фактҳо ба шумо нишон медиҳанд, ки иштирокчи чиро медонад. Саволҳо оиди ҳиссиёт ба шумо нишон медиҳанд, ки ӯ ба ин чӣ хел муносибат мекунад ва водоркунандаҳои ботинии ӯ кадомҳоянд, то даме ки одамон кӯшиш мекунанд муносибати худро ба баъзе масъалаҳо бо суханон баён намоянд. Чунин саволҳо диҳед: “Аксуламали

ботинии шумо ба ин изҳороти Исо чӣ гуна аст?” “Шумо ба ин таълимот оиди муҳаббат чӣ гуна муносибат мекунед?” “Шумо дар ин бора чӣ фикр доред?” “Шумо ба ин чӣ гуна аксуламал намудед?”

Кӯшиш кунед, ки ба манфиатҳои воқеии одамон дахл намоед

Саволхое ки ба манфиатҳои ҳақиқии одамон беш аз ҳама наздик ҳастанд, боиси ҷавобҳои беҳтар мегарданд. Фарқ кардани он чиро, ки шахс беш аз ҳама ба он шавқ дорад, ёд гиред. На танҳо ба *он чи* ӯ гуфтан мехоҳад, балки низ ба он аҳамият диҳед, ки *чӣ тавр* оиди он мегӯяд. Ҳангоме ба гурӯҳ саволи навбатӣ медиҳед, чизеро аз ҷавобҳои ӯ истифода баред. Суханони худро истифода баред. Ба одамон маъқул аст, ки дигарон идеяҳои онҳоро истифода мебаранд.

Ба саволҳо бо саволҳо ҷавоб диҳед

Аксар вақт одамон ба баранда саволҳо медиҳанд, агарчи худашон ба шумо ақидаашонро гуфтан мехоҳанд. Намунаҳои чунин саволҳо: “Оё ба фикри шумо...?” ва “Оё шумо чунин ақида доред, ки ...?” Барои аз ҷавобҳои бефикрона барканор будан чунин ҷавоб диҳед: “Шумо чӣ фикр доред?” Ин маҳз ҳамоно чизест, ки онҳо дар асл мехоҳанд – имконияти баён намудани ақидаи худ.

Гоҳо одамон кӯшиш мекунанд шуморо ба ҳимоя маҷбур намоянд. Вазифаи онҳо нишон додани он аст, ки онҳо бо шумо розӣ нестанд. “Шумо дар ин бора чӣ фикр доред?” гуфта, шумо ба онҳо имкон медиҳед нуқтаи назари худро пурра баён намоянд, бе он ки шуморо ба баҳс водор намоянд.

Истифодаи саволҳои бевоситаро ёд гиред

Саволи бевосита – “Беҳрӯз, оё Масеҳ Худованди ҳаёти туст?” – шахсро водор мекунад, ки мавқеи аниқро ишғол карда, оиди он изҳор намояд. Эҳтиёт бошед, чунин саволҳоро хеле барвақт надихед, ҳангоме ки ҳанӯз муносибатҳои шумо бо

аъзоёни гурӯҳ ба тартиб надаромадаанд, вагарна имкон дорад, ки онҳо меранҷанд. Боварӣ ҳосил намоед, ки онҳо ба шумо боварӣ доранд. Дар аввал саволҳои бешаҳс ва бавоситаро истифода баред: “Чӣ тавр доништан мумкин аст, ки Масеҳ Худованди ҳаёти касе мебошад?”

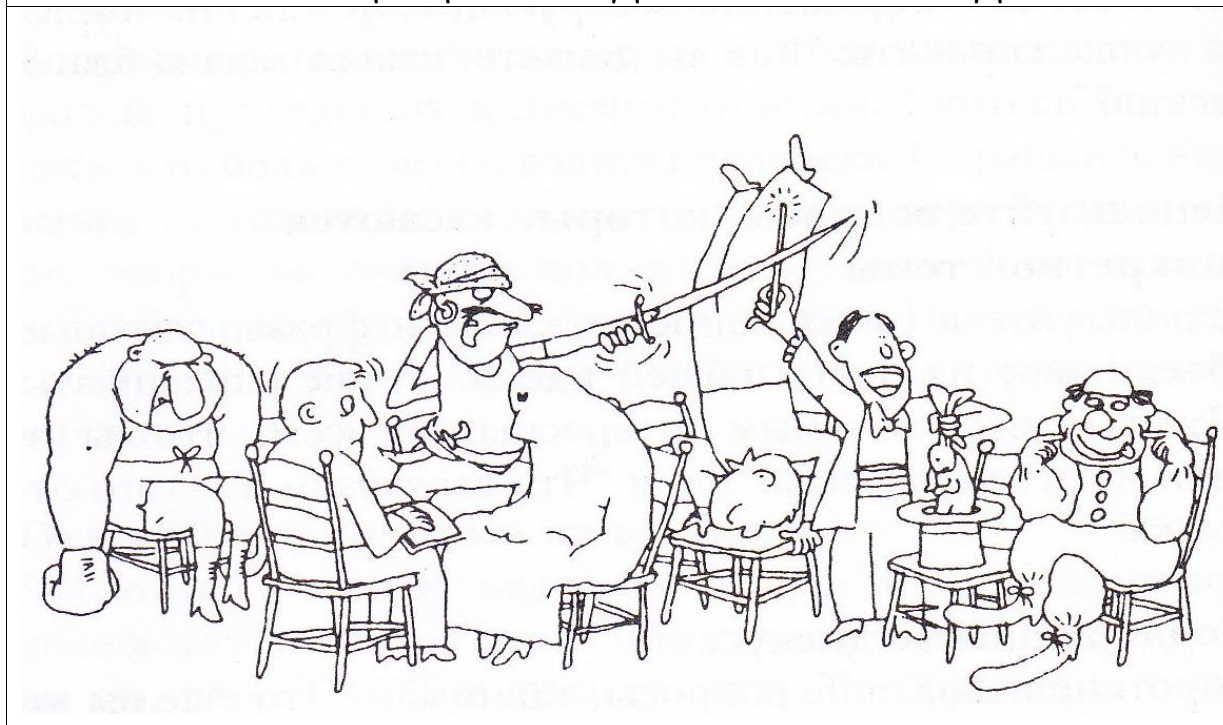
Аз саволҳои ки ҷавобро дар бар мегиранд, канорагирӣ кунед

Ҷавобҳои саволҳои пешниҳод накунед. Гурӯҳро сӯи ҷавоб равона кунед, аммо кашола карда пеш набаред. Саволҳои риторикиро, ки ҷавобашон маълум аст, истифода набаред: “Вазифаи башоратдиҳӣ имон овардани ғайримасеҳиён аст, ҳамин тавр не?” Беҳтараш чунин пурсед: “Шумо чӣ фикр доред, вазифаи башоратдиҳӣ аз чӣ иборат аст?”

Мубоҳисаро дастгирӣ намоед

Саволҳои кӯтоҳи ёридиҳанда, ба монанди “Боз чиро ошкор намудед?” ё “Шумо бо ин суханон чиро дар назар доред?” метавонанд иштирокчиёро ба муҳокимаи фаъолона шавқманд кунанд ва боиси ҷавобҳои иловагии гурӯҳ гарданд. Дигар мисолҳо: “Шумо ба ин чиро илова карда метавонед?” “Оё инро муфассалтар намефаҳмонед?” “Оё инро ба таври дигар баён намекунед?” “Ба фикри шумо, сабаби ин дар чист?” Гоҳо саволҳои метавонанд диққати гурӯҳро ба иштирокчиҳои дигари гурӯҳ ҷалб намоянд: “Марям, ту дар ин бора чӣ фикр дорӣ?”

8. НАҚШҶОЕ КИ ОДАМОН МЕБОЗАНД

Профессор Ҳовард Ҳендрикс аз Семинарияи илоҳиётшиносии Даллас рӯйхати дар зер овардашударо тартиб додааст. Дар он баъзе нақшҷое тасвир ёфтаанд, ки одатан иштирокчиёни муҳокимаи гурӯҳӣ мебозанд. Шояд ин рӯйхат барои баҳо додани гурӯҳатон фоиданок хоҳад буд. Шумо метавонед онро ба гурӯҳ хонда диҳед ва ақсуламали иштирокчиёнро таҳлил намоед. Ин ба ҳамаи шумоён ёрӣ медиҳад, ки худро дар партави нав бинед.

Ролҳои нокомил

Мушоҳидакунанда.

Бо мушоҳидаи хомӯшона маҳдуд мешавад. Танҳо сар мечунбонад, табассум мекунад ва чехраашро турш мекунад. На аъзои даста, балки мусофир аст.

Монополист.

Сергап. Бо сергапии худ ба дигарон дар баён кардани фикрашон ҳалал мерасонад. Изҳор менамояд, ки ҳақ дорад нуқтаи назари худро гӯяд ва

- ҳатто ҳар он чи ба сараш меояд,
андеша накарда баён намояд.
- Серғурбат.** Иштирокчии аз ҳама хиратабъи
гурӯҳ. Ҳамеша саҳми дигаронро
ночиз мегардонад. Одатан се сабаби
нодуруст будани ақидаи дигаронро
зикр мекунад.
- Ҳазлкаш.** Чунин меҳисобад, ки ба хизмати
ҳазлкашӣ даъват шудааст. Шахси
шӯхест, ки вақти худро ба вақтхушии
дигарон сарф мекунад. Ба мавзӯи
муҳокимашаванда тавачҷӯҳ надорад
ва ҳамеша тайёр аст фикри оқилонаи
худро баён намояд.
- Пайрави дигарон.** Ҳеҷ гоҳ фикрҳои мустақилона баён
намекунад. Фикр кардан намехоҳад.
Аз мубоҳиса худро дур мекашад ва
баъд аз он ки дигарон ба хулосае
меоянд, ба муҳокима шарик мешавад.
- Шиквакунанда.** Ҳамеша ягон идеяи безоркунанда
дорад. Доимо ягон хел амалҳоро
талаб мекунад. Бисёр вақт оиди
мушкилоти худ гап мезанад.
Фикрронии яктарафа дорад.
- Ранцида.** Доимо аз ягон чиз норозӣ аст. Гурӯҳ
ҳеҷ гоҳ пурра бо ақидаҳои ӯ розӣ
намешавад, бинобар ин ӯ меранҷад.
- Ролҳои комил**
- Ташаббускор.** Идеяҳо ва амалҳоро пешниҳод
мекунад. Равандро ба ҳаракат
меоварад.
- Фаъолкунанда.** Дигаронро ба муҳокима ҷалб
мекунад. Дигаронро ба саҳмгузорӣ
ҳавасманд мекунад. Арзишнокии

пешниҳодҳову тавзеҳоти онҳоро таъкид мекунад. Амалҳои дигаронро таҳсин намуда, онҳоро водор мекунад, ки фаъолонатар амал намоянд.

Маънидодкунанда.

Ҳангоми ихтилофот ё чигил шудани масъала ба саҳна мебарояд. Масъаларо возеҳу равшан муайян менамояд. Ҷиҳатҳои асосиро аниқ муқаррар мекунад.

Таҳлилкунанда.

Масъалаҳоро бо диққат дида мебарояд. Имкониятҳоро бо эҳтиёт ба тарозуи ақл бармекашад. Ҳеҷ чизро бефикрона қабул намекунад.

Тадқиқотчи.

Ҳамеша ба самти нав ҳаракат мекунад. Беист ягон фикри навро санҷида мебинад. Ҳеҷ гоҳ бо нуқтаи назари маълум ё анъанавӣ қонеъ намешавад.

Миёнарав.

Байни аъзоёни гурӯҳ муносибатҳои муносибро таъмин мекунад – хусусан байни онҳое ки бо ҳам баҳс мекунанд. Кӯшиш мекунад, ки роҳи созишро пайдо намояд.

Муттаҳидсоз

Метавонад идеяҳо ва нуқтаҳои назари гуногунро бо ҳам муттаҳид намояд.

9. ШИДДАТНОКИИ КОНСТРУКТИВӢ (СОЗАНДА) ДАР ГУРӢҲ

Дар бисёрии гурӯҳҳои мубоҳисавӣ аз ихтилофи ақидаҳо ва баҳсҳо қатъиян дурӣ мечӯянд. Бисёр касон баҳсхоро бо зиддиятҳо як меҳисобанд, бинобар ин хурдтарин нишонаи муҳолифати ақидаҳоро қатъиян бартараф карданӣ мешаванд.

Дар ҳақиқат, бисёр вақт баҳсҳо аз боиси тасаввуроти нодуруст, ихтилофоти ночиз ва таълимоти бардурӯғ ба миён меоянд. Аммо баҳсҳо на ҳамеша бад ё ба ягон чизи ғайримасеҳӣ дахлдор мебошанд. Агар аъзоёни гурӯҳ мувофиқи чараён ҳаракат кунанд ва танҳо ҷавобҳои “дуруст” диҳанд, ин маънои онро дошта метавонад, ки дар асл иштирокчиён оиди масъалаҳои муҳим андеша намекунанд.

Гоҳо меарзад, ки ба муҳокимаи масъалаи муҳолифатнок вақт сарф кунед. Пас аз он ки масъала боиси ихтилофи шадиди ақидаҳо мегардад, муҳокимаи ғоиданок ба миён омада метавонад. Ҳангоме ки чунин мешавад, барандаи гурӯҳ, бар хилофи анъана ё андешаи “мантиқӣ”, ба Каломи Худо чун

сарчашмаи бозътибор ва беҳснопазир ишора намуда
метавонад.

Се марҳала

Баҳсҳои солим он гоҳ аз ҳама хубанд, ки дар се марҳала ба амал меоянд: *фардикунонӣ, зиддият, маънидодкунӣ*.

1. Пеш аз он ки дидаву доништа мавзӯи ихтилофнокро пешниҳод кунед, беҳтараш муҳити осудагӣ ва фароғатро ба вуҷуд оваред – ин марҳалаи *фардикунонӣ* аст. Беҳтараш ин корро он вақт кунед, ки аъзоёни гурӯҳ аллакай якчанд муддат бо ҳам вомехӯранд ва ҳама бо якдигар хуб шинос ҳастанд ва ба ақидаҳои якдигар диққат медиҳанд.

2. Марҳалаи *зиддият* он вақт сар мешавад, ки шумо барои баҳс имконият пешкаш менамояд. Шумо саволҳои медиҳед, ки аъзоёни гурӯҳро “бо роҳи ҷавобҳои номаълум” сӯи мақсаде мекӯшанд, ки дар Навишта асос ёфтааст.

Якчанд воситаҳо ҳастанд, ки иштирокчиёро ба баён намудани ақидаҳои гуногун водор мекунанд. Агар ҳамаи аъзоёни гурӯҳ бо навбат ба саволҳои муҳолифатангез ҷавоб диҳанд ва муҳолисаҳо сар шаванд, ё агар касе оиди масъала нуқтаи назари муҳолифро ҷонибдорӣ кунад, нобоварие ба миён омада метавонад, ки гурӯҳҳо водор менамояд барои ҷустани ҷавоби дуруст ба Китоби Муқаддас рӯ оварад.

Инак намунаҳои саволҳои ки боиси баҳс шуда метавонанд:

- Саволҳои ки қабули қарорро металабанд – “Қадоме хубтар аст: дуруст амал намудан, ҳатто агар ин ба шумо маъқул набошад, ё интизор шудан, то даме ки ба чунин амал хоҳиш пайдо кунед?”

- Саволҳои ки шартҳои пешакии нодуруст доранд – “Чаро мо бояд то ҳадди имкон аз робита бо ғайримасеҳиён канорагирӣ кунем?”

- Саволҳои оиди масъалаҳои баҳснок ё шубҳаовар – “Чаро Худо ба азобҳои роҳ медиҳад? Оё феминизм асосе дар Китоби Муқаддас дорад? Оё масеҳӣ бояд дар ҷанг иштирок кунад?”

3. Дар марҳалаи *маънидод кардан* баранда идоракуниро ба даст мегирад ва гурӯҳро сӯи хулосае ки дар Навиштаҳо асос ёфтааст, равона менамояд. Вазифаи ӯ ба омӯзиши Навишта равона кардани гурӯҳ аст, то ки дар он ҳақиқатҳо ва принципҳои ёбад, ки барои ҳалли масъалаи ихтилофнок

ёрӣ мерасонад. (Гоҳо чунин мешавад, ки Китоби Муқаддас ҷавоби муайян намедиҳад, балки якчанд вариантҳои ҷавобҳо ба миён меоянд.)

Тайёр бошед, ки саволҳои диҳед ва изҳороте намоед, ки баҳсро хулоса мекунад, то ки гурӯҳ ҷавобро, ки дар Навиштаҳо асос ёфтааст, аниқ фаҳмад. Сипас хулосаҳои баровардари дар соҳаҳои гуногуни ҳаёти худ истифода бурда метавонед.

Боэҳтиёт бошед

Албатта, бо саволҳои ихтилофнок, ки боиси баҳс мешаванд, бояд боэҳтиёт бошед. Дар давоми баҳс дар гурӯҳ шиддатнокии беҳад зиёд, низоъҳо ва ҷанҷолҳо ба миён омада метавонанд, ки расул Павлус зидди онҳо огоҳ кардааст: “Аз мубоҳисаҳои аблаҳона ва ҷоҳилона канорагирӣ намо, чун медонӣ, ки онҳо ҷанҷолҳоро ба миён меоваранд” (2Тим. 2:23). Ҳангоме дар гурӯҳ масъалаҳои ихтилофнокро дида мебароед, инро дар ёд нигоҳ доред.

Муҳаббат ва ягонагиро дар ёд дошта бошед, “Бо тамоми мулоимат ва фурӯтанӣ ва пурсабрӣ якдигарро дар муҳаббат таҳаммул намоед, ва саъю кӯшиш кунед, ки ягонагии Рӯхро дар иттифоқи осоиштагӣ нигоҳ доред” (Эфс. 4:2-3). Шумо набояд ба ҳар арзише ки бошад, аз баҳсҳо дар гурӯҳ канорагирӣ намоед, балки ҳақиқати Китоби Муқаддасро бо саъю кӯшиш ҷустуҷӯ намоед.

10. ТАРЗИ БА ИМКОНИЯТҲО ТАБДИЛ ДОДАНИ МОНЕАҲО

Ҳар як гурӯҳи мубоҳисавӣ мушкилоти худро дорад. Аммо агар бо фаҳмиш муносибат карда, дуруст рафтор намоед, онҳоро ба имкониятҳо табдил додан мумкин аст.

Тарзи паст кардани ғайрати иштирокчиёни беҳад сергап

Агар яке аз аъзоёни гурӯҳ дигаронро танг карда баровардан гирад, нуқтаи назари дигаронро пурсидан фоиданок мебошад: “Дигарон чӣ фикр доранд?” ё “Чамшед, ту дар ин бора чӣ фикр дорӣ?”

Дар баъзе ҳолатҳо лозим меояд, ки бо қатъияти бештар даҳолат намоед. Шояд лозим меояд, ки бо иштирокчиҳои “сергап” алоҳида гап занед ва фаҳмонед, ки имкониятҳои баробар доштани ҳар яки аъзоён хеле муҳим аст. Шумо метавонед аз ӯ хоҳиш кунед, ки барои фаъл гардондани дигарон ёрӣ расонад. Ҳамин тавр ӯ ба саҳми дигарон диққати бештар зоҳир мекунад.

Тарзи ба мавзӯи асосӣ баргардондани мубоҳиса

Барои ба мавзӯи асосӣ баргардондани мубоҳиса аксаран кофист бигӯед, ки аз мавзӯъ хеле дур шудаед. Шумо

метавонед гӯед: “Ин хеле шавқовар аст. Аммо мо аз мавзӯ дур шудем. Шояд дафъаи дигар мо оиди ... бештар гап мезанем” ё метавонед саволи ба фикр водоркунанда диҳед, ки муҳокимаро ба мавзӯи аввала бармегардонанд. Гоҳо оиди мавзӯе ки иштирокчиёро ҷалб кардааст, баъди муҳокима гап заданро пешниҳод карда метавонед. Муҳим он аст, ки диққат диҳед, ки аз мавзӯ дур шудаед. Нуқтаи назари ҳар як иштирокчиро эҳтиром намоед.

Бо ҷавобҳои “нодуруст” чӣ бояд кард

Ҳеч гоҳ ба иштирокчиён нагӯед, ки гуфтаҳояшон нодуруст аст. Агар касе чизеро гӯяд, ки тамоман нодуруст аст ё ба Китоби Муқаддас мувофиқат намекунад, метавонед нуқтаи назари дигаронро пурсед: “Хуб, дигарон чӣ фикр доранд?” ё “Оё касе медонад, ки боз кадом порчаҳои Китоби Муқаддас дар ин масъала ба мо ёрӣ расонда метавонанд?” Шояд шумо мехоҳед масъаларо бори дигар тасвия диҳед ва боз як савол диҳед, ки барои равшан намудани масъала ёрӣ мерасонад ё дигар фикрҳоро ба миён меоварад. Кӯшиш кунед муҳокимаро чунон пеш баред, ки касоне ки нодуруст ҷавоб медиҳанд, хичил нашаванд ва эътиборашон паст нагардад.

Бо хомӯшӣ чӣ бояд кард

Аз фосилаҳои хомӯшӣ натарсед ва ба пур кардани ҳамаи лаҳзаҳои хомӯшӣ саъй накунад. Агар ба ҳар кас барои фикр кардан вақт диҳед, иштирокчиён дар давоми муҳокима идеяҳои хуб баён мекунанд ва саволҳои хуб медиҳанд. Пурсабр бошед, ва аз он ҳайрон хоҳед шуд, ки дар гурӯҳ чӣ қадар идеяҳои шавқовар пайдо мешаванд. Шояд лаҳзаҳои хомӯшӣ бемаврид метобанд, аммо ташвиш накашед ва гумон накунад, ки ҳатман бояд онҳоро пур кунед.

Бо саволҳои душвор чӣ бояд кард

Ҳангоме ба шумо саволи мураккаб медиҳанд, аз гуфтани “Ман намедонам” натарсед. Агар ҷавобро надонед, вонамуд

накунед, ки медонед. Шумо ҳамеша метавонед ҷавобро дертар бичӯед ё аз ягон нафари аъзоён хоҳиш намоед, ки ин масъаларо тадқиқ намояд. Ҳатмӣ нест, ки худро “ҳамадон” нишон диҳед.

Чӣ тавр тамоми маводи ба нақша гирифташударо бояд гузашт

Ҳангоми муҳокима кӯшиш кунед, ки ҳарчи бештар ба маводе ки дар нақша доред, дахл намоед. Агар доимо ба тафсилоти беаҳамият дахл карда, аз мавзӯъ дур шудан гиред, ин ба гурӯҳ таъсири манфӣ мерасонад. Аммо агар ба пеш ҳаракат кунед, онҳо ҳис мекунанд, ки баъзе натиҷаҳо, баъзе муқоффақиятҳо ба даст омадаанд. Агар муҳокима кардани тамоми он чи дар нақша доштед, бароятон душвор бошад, ҳаҷми вазифаи ҳафтавиरो кам кардан даркор аст.

Гурӯҳи дилтангшударо чӣ тавр ҷоннок кардан даркор аст

Гурӯҳи шумо ба муносибататон аҳамият медиҳад. Дар дуо аз Худо хоҳиш кунед, ки ба шумо ғайрати самимӣ диҳад. Агар аз дигар аъзоёни гурӯҳ ғайратро интизор бошед, худатон низ бояд боғайрат бошед. Сарчашмаи хуби ғайратнокӣ – хоҳиши дарк намудани Худи Худо ва Каломи Ё, хоҳиши самимию шогирди Исои Масеҳ шудан аст. Шумо чун баранда бояд чунин муносибатро нишон диҳед. Агар худатон ин тавр муносибат намекарда бошед, интизори он нашавед, ки дигарон ба муҳокимаҳои шумо чунин муносибат мекунанд.

Агар гурӯҳ ба хоби сакта фурӯ рафта бошад, пеш аз ҳама оиди он фикр кунед, ки оё худатон ба Худо ва Каломи Ё содиқона рафтор мекунед, оё боварӣ доред, ки Каломи Худо ба ҳаёти имрӯзаи мо мувофиқат дорад? Оиди ин хуб фикр кунед. Шумо чӣ кор карда метавонед, то бо тарзи пеш бурдани мувоҳиҷаҳо Худоро ҷалол диҳед?

Чӣ тавр ба гурӯҳ бояд ёрӣ дод, то Навиштаро дар ҳаёт истифода баранд

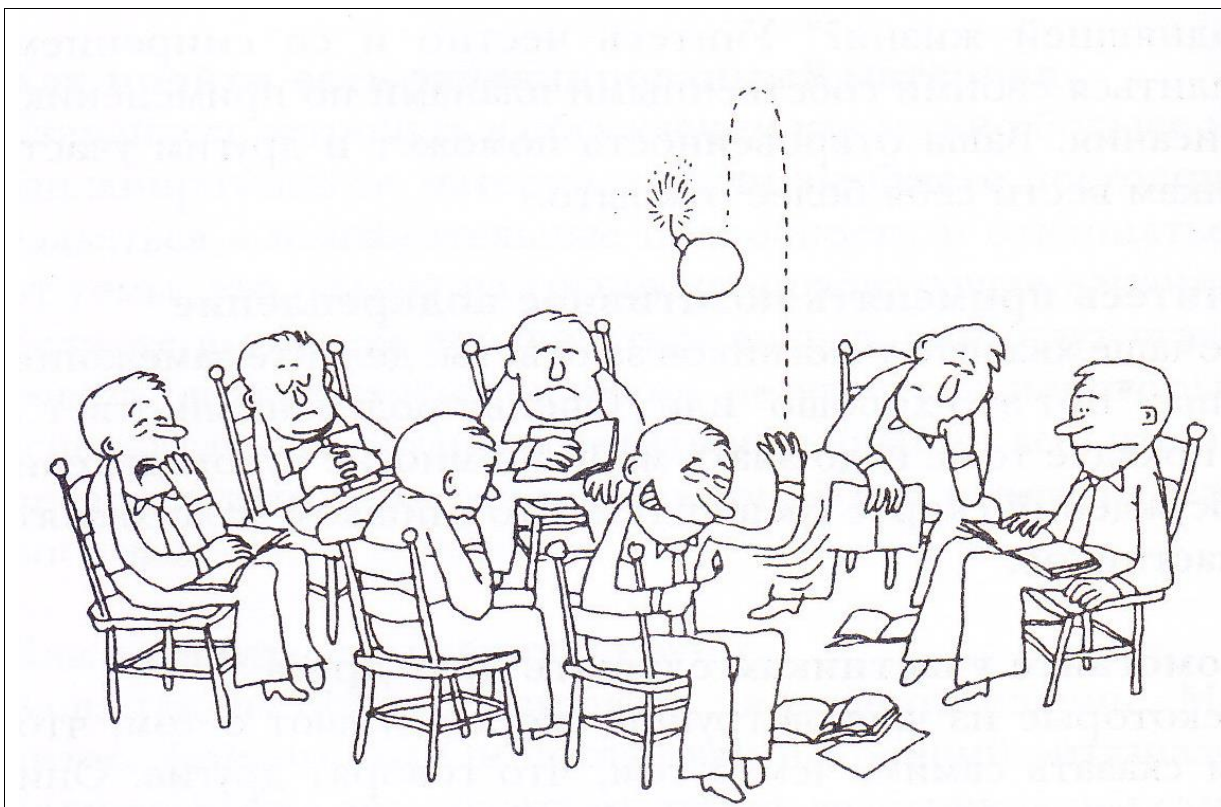
Худо ба воситаи Навишта ба ҳар яке аз иштирокчиёни гурӯҳи шумо муроҷиат мекунад. Рӯҳулқудс чунон мекунад, ки Навишта ба тафаккур ва ҳаёти онҳо таъсир мерасонад. Кӯшиш кунед ба гурӯҳ ёрӣ диҳед, то бинанд, ки Каломи Худо ба ҳаёти ҳаррӯзаи онҳо муносибат дорад. Дар хусуси истифода бурдан савол доданро ёд гиред: “Ин барои шумо чӣ маъно дорад?” ва “Оё мо ягон чизро аз ин гуфтаҳо ба ҳаёти имрӯзаи худ нисбат дода метавонем?” Нақшаҳои худро оиди истифодаи Навишта софдилона ва бо фурӯтанӣ ба аъзоёни гурӯҳ расонданро ёд гиред. Ошкорбаёнӣ шумо ба дигар иштирокчиён ёрӣ мерасонад, ки бештар ошкорбаён бошанд.

Истифодаи таҳсинро ёд гиред

Иштирокчиёнро барои ҷавобҳои таҳсин намоед, аз ҷумла, чунин гӯед: “Ана ин хуб аст” ё “Фикри хеле оқилона”. Таҳсин ҳам бояд ҳадду ҳудуд дошта бошад, аммо бисёр роҳбарони муҳокимаҳо як камбудӣ доранд, ки иштирокчиёнро хеле кам таҳсин менамоянд.

Ба иштирокчиён ёрӣ диҳед, ки якдигарро гӯш кунанд

Баъзе аъзоёни гурӯҳ танҳо оиди он фикр мекунанд, ки худашон чӣ гӯянд ва оиди он чи дигарон мегӯянд, фикр намекунанд. Онҳо бо фикрҳои худ фаро гирифта шудаанд. Барои дар онҳо тарбия намудани лаёқати шундан шумо бояд гоҳ-гоҳ яке аз аъзоёни гурӯҳро хоҳиш намоед, ки гуфтаҳои иштирокчиӣ пештараро мухтасар баён намояд. Пеш аз кардани ин кор шумо метавонед эълон намоед, ки ҳамин тариқ мехоҳед ба аъзоёни гурӯҳ ёд диҳед, ки гуфтаҳои якдигарро гӯш кунанд.

Бисёр усулҳое ҳастанд, ки муҳокимаро шавқовар карда метавонанд. Пас, чӣ кор кардан мумкин аст, то усули омӯзиши ҳақиқатҳои Навишта бештар эҷодкорона шавад.

Ашӯҳои оддӣ ва маъмулӣ дар дастони моҳир ба воситаҳои аёнӣ табдил ёфта метавонанд. Қатраи ранг дар кӯзаи об дар тамоми ҷаҳон паҳн шудани Хушхабарро нишон дода метавонад. Тасвири бадани одам боиси муҳокимаи нақши ҷамоат чун бадани Масеҳ гардида метавонад. Лаҷоми асп чун тасвири аёнии насихат оиди хуздорӣ, ки дар Яъқуб боби 3 ҳаст, хизмат карда метавонад.

Карикатураҳои рӯзномаҳо дар як вақт метавонанд ҳам принципи илоҳиро тасвир намоянд ва ҳам ба муҳокима оҳанги ҳазлу шӯхиро илова кунанд. Мақолаҳои аз рӯзномаҳо ва маҷаллаҳо буридашуда низ ҳамчун намуна хизмат карда метавонанд.

Харитаи сарзаминҳое ки воқеаҳои Китоби Муқаддас дар он ҷойҳо рӯй додаанд, ба аъзоёни гурӯҳ ёрӣ медиҳад, то тасаввур намоянд, ки амалҳои дар китобҳои гуногуни Навишта зикршуда дар кучо рӯй додаанд. Шумо метавонед карточкаҳо, плакатҳо, лӯхтаҳо, моделҳо, суратҳо ё слайдҳоро истифода баред. Барои гуногунӣ ва сар кардани муҳокима

метавонед сабти баромадҳои шубонон ва муаллимони масеҳиро истифода баред.

Дигар идеяҳои ки ба назар гирифтани мумкин аст:
бозиҳои ки дар атрофи принципҳои Китоби Муқаддас ташкил дода шудаанд;
сафарҳои ба ҷамоатҳои, миссияҳои гуногун, конфронсҳои масеҳӣ ва ғайра;
сафарҳои хизматрасонӣ ба камбағалон ё башоратдиҳӣ;
саҳнаҳои драматикӣ – тасвири шахсиятҳои Китоби Муқаддас ё одамоне ҳозиразамон, ки кӯшиш мекунанд ҳақиқатҳои Китоби Муқаддасро дар шароити маданияи ҳозира истифода баранд;
варақаҳо, ҷадвалҳо ва схемаҳо;
муҳоҷимаҳо;
баёни ақидаҳои худ оиди идеяҳои принципҳои муайян.

Шумо метавонед идеяҳои дар китобхонаи ҷамоат, китобхонаи шаҳр ва мағозаи адабиёти масеҳӣ пайдо намоед. Ҳамчунин метавонед дар нашриёт рӯйхати воситаҳои аёниро фармоиш диҳед. Феҳристи филмҳо, слайдҳо, плакатҳо ва ғайраро фармоиш диҳед.

Ҳангоми тайёр кардани воситаҳои аёни дар ёд нигоҳ доред, ки онҳо бояд содда ва фаҳмо бошанд. Воситаҳои аёни бояд мувофиқи меъёр истифода шаванд ва ба шавқмандӣ ва талаботи гурӯҳ мувофиқат кунанд.

Гоҳ аз аъзоёни гурӯҳ хоҳиш кунед, ки ба шумо дар тайёр кардани воситаҳои аёни ёрӣ диҳанд. Чунин имконияти ба ҷамъомад саҳм гузоштан ба онҳо маъқул мешавад.

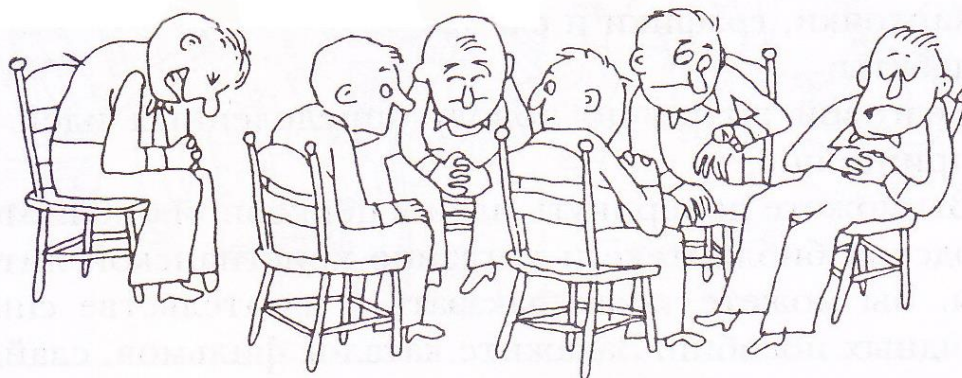
Воситаҳои аёни ва асбобҳои таълим шавқи омӯхтанро бо чунин тарзҳои зиёд карда метавонанд:

- Онҳо диққати гурӯҳҳои ҷалб мекунанд, шавқро бедор менамоянд.
- Ба муошират, ба омӯзиш ва диққат додан ба суҳанони дигарон ҳавасманд мекунанд.
- Онҳо ақидаҳои ва мафҳумҳоро ба тарзи оддӣ ва хотирнишон мефаҳмонанд.

Кўшиш кунед ҳар як имкониятро истифода баред, то ки омўзиши Китоби Муқаддас ҳаловатбахш бошад ва тахайюлоти иштирокчиёнро бедор намояд.

12. ДУОИ ҒАЙРИРАСМӢ

*Ва бигузор Худованд Ҷамаи миссионеронро
дар Кения, Уганда, Ҷабашистон, Латвия, Гва-
темала, Бразилия, Индонезия, Тайван, Корея,
Бора-Бора... баракат диҳад*

Шумо Ҷангоми гузарондани дуои гурӯҳӣ асабонӣ мешавед? Агар чунин бошад, шумо танҳо нестед. Шояд бисёр аъзоёни гурӯҳи шумо ҳамчунин асабонӣ мешаванд.

Қисми зиёди масеҳиён ҳеҷ гоҳ дар гурӯҳи ҷамоавӣ бо овози шунаво дуо намеkunанд. Онҳо метарсанд, ки ба ҳолати ногувор мемонанд, намедонанд, ки оиди чӣ дуо гӯянд, ва аз Ҷама бадтараш – аз “хато кардан” метарсанд.

Чунин тарсхоро бо ёрии таҷрибаи мусбати дуои гурӯҳӣ бартараф кардан мумкин аст. Вазифаи шумо чун роҳбар – ба иштирокчиён нишон додани он аст, ки дуои якҷоя на амали маъмулии дилгиркунанда дар охири дарс, балки лаҳзаи нотакрори парастии шуда метавонад.

Амалан дуои якҷоя барои самаранокии гурӯҳи мубоҳисавӣ ҳаётан муҳим аст. Пас аз он ки аъзоёни гурӯҳ кашфиётҳои худро оиди Навиштаҳо ва истифодаи онҳоро муҳокима намуданд, вақти ҳамду сано, илтиҷо ва шукргузорӣ фаро мерасад, ва ин қадами комилан табиист.

Ҷангоми дуо шумо метавонед ба гурӯҳ ёдрас намоед, ки онҳо дастае мебошанд, ки якҷоя дуо карданро меомӯзанд. Барои ин онҳо бояд ҷумлаҳои маросимӣ, диниро фаромӯш карда, бо суҳанони худ маҳз оиди он чи аҳамият дорад, гап

зананд. Вақте мо дар дуо фикрҳо ва ҳиссиёти худро самимона баён мекунем, ин дар назди Худованд софдил ва ошкоро будан аст.

Ҳангоме ки шахс дуо мегӯяд, бояд на оиди шакли дуо фикр кунад, на оиди он, ки дигарон онро чӣ гуна қабул мекунанд. Ё танҳо бояд аз таҳти дил бо Худо муошират кунад.

Ба гурӯҳ ёдрас кунед, ки ҳеҷ кас маҷбур нест ҳамроҳи ҳама бо овози шунаво дуо гӯяд. Ба ҳар кас имкон диҳед, то бо тарзи ба худ хос амал намоянд. Шояд аксари иштирокчиён мехоҳанд бо овози шунаво дуо гӯянд, аммо барои ин ба онҳо дастгирии гурӯҳ даркор аст. Худо ҳамаашро дар вақташ ташкил мекунад.

Инак якчанд маслиҳатҳо барои гузарондани дуои ғайрирасмӣ:

Чун роҳбар, шумо бояд аввалин шуда, дуо гӯед. Агар барои дигар хел гуфтан сабабҳои асоснок надошта бошед, на *мо*, балки *ман* гӯед. На аз номи ҳама, балки аз номи худ гап занед.

Пас аз дуои шумо ягон кас метавонад даъвати Рӯҳулқудсро ҳис кунад, то дар ҳамон мавзӯъ дуо гӯяд. Дар ин маврид *ӯ* фақат дуои шуморо давом медиҳад.

Пеш аз дуо вақти зиёдро барои номбар кардани мавзӯҳои дуо сарф накунад. Барои номбар кардани чунин дархостҳо вақти зиёди гаронбаҳо сарф мешавад. Ҳангоме ки ҳамаатон якҷоя барои дуо сар хам мекунад, одатан шахсе ки талабот ҳис мекунад, то дар бораи касе ё чизе дуо кунад, аввалин шуда дуо мегӯяд.

Оиди як чиз як бор дуо гӯед. Бигузур дуои шумо то ҳадди имкон мавзӯӣ бошад. Касе метавонад оиди дӯсти бемораш дуо гӯяд, дигаре метавонад мавзӯро давом дода, дар ҳаққи оилаи шахси бемор дуо кунад. Боз касе оиди он дуо мекунад, ки эҳтиёҷоти молиявӣ ва эҳсосоти аъзоёни ин оила қонеъ карда шаванд. Пас аз он ки ҳамаи хоҳишмандон илтимосҳои худро дар ин мавзӯ баён мекунанд, гурӯҳ метавонад ба мавзӯи дигар гузарад.

Якдигарро гӯш кунед. Ҳар яки шумо бояд дар дил ба касе ки бо овози шунаво дуо мегӯяд, ҳамроҳ шавад. Чунин дуои якҷоя барои шумо маъноӣ бештар хоҳад дошт.

Кӯтоҳ дуо гӯед. Агар ҳар кас пас аз он ки ҳама оиди ин мавзӯъ дуо мегӯяд, танҳо оиди як ҷиҳати мавзӯъ дуо гӯяд, ӯ метавонад ба мавзӯи дигар гузарад. Ҳамин тавр ҳама дар дуо фаъолона иштирок мекунад.

На аз рӯи пайдарҳамии муайян, балки худ аз худ дуо гӯед. Аз рӯи пайдарҳамии давравӣ дуо нагӯед, бигузор ҳар кас ҳамон вақте ки хоҳад, дуо гӯяд. Агар оиди шаш чизи гуногун дуо гуфтанон даркор бошад, шояд шумо ё иштирокчи дигар танҳо оиди сетои онҳо дуо гуфтан хоҳад. Ҳеҷ кас маҷбур нест оиди он чи дар он иштирок намекунад, дуо гӯяд.

Аммо дуои худ ба худ дуои бефикрона нест. Ҳангоми дуо ба роҳнамоии Рӯҳулқудс бо ҳассосият гӯш диҳед.

Бурро дуо гӯед, то ки ҳама шуморо шунаванд.

Оиди чӣ бояд дуо гуфт

Ҳангоме ки шумо оиди гурӯҳ дуо гуфтанро сар мекунад, аксар вақт лаҳзаҳои хомӯшӣ ба миён меоянд, ки он вақт иштирокчиён худро ба дуогӯӣ ҷӯр карда, ба муошират бо Худо тайёрӣ мебинанд.

Одатан ҳангоми дуои якҷоя *ҳамду сано ва шукргузорӣ ба Худо* дар ҷои аввал меистад. Ягон кас метавонад Худоро барои тавоноияш ҳамду сано гӯяд, дигарӣ – барои муҳаббат ва садоқат. Яке метавонад Худоро барои ҳамсоияш, ки ба қарибӣ Масеҳро қабул кардааст, шукр гӯяд, дигарӣ – барои кашфиётҳои нав дар омӯзиши мустақилонаи Китоби Муқаддас.

Шумо метавонед оиди *талаботҳои аъзоёни гурӯҳ* дуо гӯед. Аъзоёни гурӯҳ ошкор мекунад, ки аз он вақте ки барои якдигар дуо гуфтанро сар кардаанд, муносибатҳои наздиктар шудаанд. Онҳо ҳамчунин дар давоми ҳафта боз ҳам бештар барои якдигар дуо кардан мехоҳанд.

Дафъаи оянда шумо метавонед оиди *талаботҳои одамони берун аз гурӯҳ* дуо кунед. Аз афташ, миқдори дархостҳо номаҳдуд аст, аммо назар ба он ки ба миқдори зиёди масъалаҳо муроҷиат кунед, муҳимтар он аст, ки оиди масъалаҳои бароятон муҳим ба таври бояду шояд дуо гӯед.

Ҳангоми дуои ғайрирасмӣ шумо ба дуои гурӯҳӣ шавқи нав ҳис мекунед. Шумо ҳамчунин пай мебаред, ки бештар дуо мекунед – ҳам дар гурӯҳ ва ҳам мустақилона – бо дарки бештари кори Худо дар ҳаёти шумо.

Исо гуфтааст: “...Агар ду нафар аз шумо бар замин дар бораи талабидани ҳар чиз ҳамфикр шаванд, аз тарафи Падари Ман, ки дар осмон аст, ба онҳо бахшида хоҳад шуд. Зеро дар ҷое ки ду ё се кас ба исми Ман ҷамъ шаванд, Ман дар миёни онҳо ҳастам” (Мат. 18:19-20).

13. БАҲОДИҲИИ МУҲОКИМА

Ҳа!
Маҳз ҳамин тавр!
Наход?
Маънидод кун!
Инро бинед-а!!!

Аниқ!
Ин чо ҳам худди ҳамон
чиз!
Тамоман ин тавр не!
Ана гапу мана гап!
Гап зан, гап зан!!!

Инак як қатор саволҳое ки ба баҳодиҳии ҳар як муҳокимаи гурӯҳӣ ёрӣ мерасонанд:

1. Оё ман мавдро ба таври кофӣ медонам, то ки худро дар нақши баранда озод ҳис кунам?

2. Оё ҳама дар муҳокима иштирок карданд? Оё он ба лексия ё сӯҳбати байни ду-се кас монанд набуд (оё асосан ман гап назадам)?

3. Оё мо аз мавзӯи асосӣ дур нашудем?

4. Оё идеяҳои асосиро, ки дар гурӯҳ ба вуҷуд меомаданд, ба қадри кофӣ хулоса мекардам?

5. Оё муҳокима ба фаҳмиши беҳтари ҳақиқатҳое ки иштирокчиён ҳангоми омӯзиши мустақилонаи Китоби Муқаддас ошкор намудаанд, мусоидат мекард?

6. Оё мо чӣ гуна дар ҳаёти худ истифода бурдани ҳақиқатҳои ошкоршударо ба таври мувофиқ муҳокима кардем?

7. Оё ман ҳамаи баромадҳоро хуб гӯш кардам?

8. Оё ман ба талаботҳои шахсии аъзоёни гурӯҳ шавқмандӣ зоҳир намудам?

9. Оё ҳангоми муҳокима чунин дуршавӣ аз мавзӯъ буд, ки ман аз ӯҳдаи он баромада натавонистам?

10.Оё ман нақшаи дарсро риоя намудам?

11.Оё ҳангоми муҳокима ҳар як иштирокчӣ фикрҳои худро баён кардан мехост?

12.Оё аъзоёни гурӯҳ якдигарро бо диққат гӯш мекарданд?

13.Оё мо ба вақти муқарраршуда мувофиқат карда тавонистем?

Ин саволҳо метавонанд шуморо ба фикре оваранд, ки аз шумо чун аз роҳбари гурӯҳ боз чиҳо талаб карда мешаванд. Аз Худованд барои иҷрои ӯҳдадорӣ худ дар назди гурӯҳ ҳикмат талаб намоед.

Се марҳилаи баҳодиҳӣ

Лаёқатҳои худро чун барандаи гурӯҳи мубоҳисавӣ баҳо дода, ба хатоҳои зерин имкон надихед.

Худро бо дигарон муқоиса накунед. Муқоиса инкор кардани он аст, ки Худо барои шумо нақшаи махсус дорад. Ҳар кас нотақрор аст, ва Худованд ба ҳар кас лаёқатҳои махсус додааст, ки онҳоро инкишоф додан даркор аст.

Рӯҳафтада нашавед. Агар муҳокима на он тавре шуд, ки шумо интизор будед, метавонед ноумедӣ ҳис кунед. Агар шумо хато ё норасоӣҳоро пай бурда бошед, кӯшиш кунед, ки кори худро беҳтар намоед. Ба шайтон имкон надихед, ки шуморо ноумед гардонад. Худо аз он розӣ аст, ки шумо каломи ӯро меомӯzed, ӯ шуморо рӯҳбаланд мекунад.

Таслим нашавед. Байрақи сафед набардоред. Худо подоши вафодорӣ шуморо медиҳад. Он тавре ки метавонед, сар кунед, ва сӯи беҳбудӣ ҳаракат намоед. Дар вақти даркорӣ шумо ба муваффақият ноил мешавед.

Ба ҷиҳатҳои манфӣ – хатоҳо ва мушкилот диққати беҳад зиёд надихед. Чӣ чиз бо муваффақият гузашт? Чӣ чиз дар муҳокима хуб буд?

Кӯшиш кунед, ки дар дарсҳои оянда ҷиҳатҳои мусбатро нигоҳ доред, то ки Каломи Худо самараноктар омӯхта шавад, муҳокима карда шавад, ва истифода шавад.

Дурнамоҳо барои аъзоёни гурӯҳ

Бо мурури он ки самаранокии муҳокимаҳои гурӯҳӣ меафзояд, ҳар як узви гурӯҳ ҳангоми баҳодиҳии мубоҳиса панҷ изҳороти зеринро баён намуда метавонад:

- Ман чунин меҳисобам, ки мо кори дуруст кардем, ки Навиштаро на танҳо хондем, балки амиқтар омӯхтем.

- Ман чунин меҳисобам, ки мо пеш аз ҳама на ақидаҳои шахсии баранда ва дигар иштирокчиёни гурӯҳро, балки Навиштаро дида баромадем.

- Ман чунин меҳисобам, ки ҳозир Навиштаро назар ба пеш аз иштирок дар гурӯҳ беҳтар мефаҳмам.

- Ман чунин меҳисобам, ки мо вақтро барои ҷойҳои умумӣ ва маросимҳои динии бемаъно сарф накардем.

- Ман ҳис мекунам, ки маро бевосита Рӯҳулқудс илҳом мебахшад, тасалло медиҳад, рӯҳбаланд мекунад ва панду насиҳат медиҳад.

Шояд шумо гоҳо ба аъзоёни гурӯҳ дар шакли саволномаи хаттӣ ё дар воҳӯрии умумии гурӯҳ баъди ҷамъомад саволҳои зеринро додан мехоҳед.

1. Аз ҳамаи он чи дар ин дарс фаҳмидед, чӣ чиз шуморо беш аз ҳама ба ҳаяҷон овард?

2. Дар воҳӯриҳоямон чиро беҳтар кардан мехостед?

3. Ба фикри шумо, вазифаи воҳӯриҳоямон аз чӣ иборат аст?

4. Оё иштирок дар гурӯҳ ба шумо ёрӣ медиҳад, то Навиштаро дар ҳаёт истифода баред?

5. Оё иштирок дар гурӯҳ ба шумо ёрӣ медиҳад, то худро чун шахсият беҳтар фаҳмед?

6. Оё шумо худро узви комили гурӯҳ меҳисобед? Чаро ҳа ва чаро не?

7. Оё воҳӯриҳо ва муҳокимаҳоямон барои ҳалли масъалаҳои амалии ҳаёт ёрӣ мерасонанд? Агар ҳа, пас чӣ тавр?

8. Оё шумо чунин меҳисобед, ки дигар аъзоёни гурӯҳ ба инкишофи рӯҳонии шумо шавқманд ҳастанд?

9. Оё шумо ҳар рӯз бо интизомнокӣ ва садоқати бештар Масеҳро пайравӣ мекунед?

10.Оё шумо ба дуо, хониш ва омӯзиши Китоби Муқаддас, шаҳодат ва муошират он диққатеро, ки барои шахси бо роҳҳои Масеҳ мерафта даркор аст, зоҳир мекунед?

Се чиз, ки гурӯҳи шуморо дилхунук карда метавонанд

Инак се варианти рафтори баранда, ки гурӯхро аз омӯзиши Китоби Муқаддас дилхунук карда метавонанд:

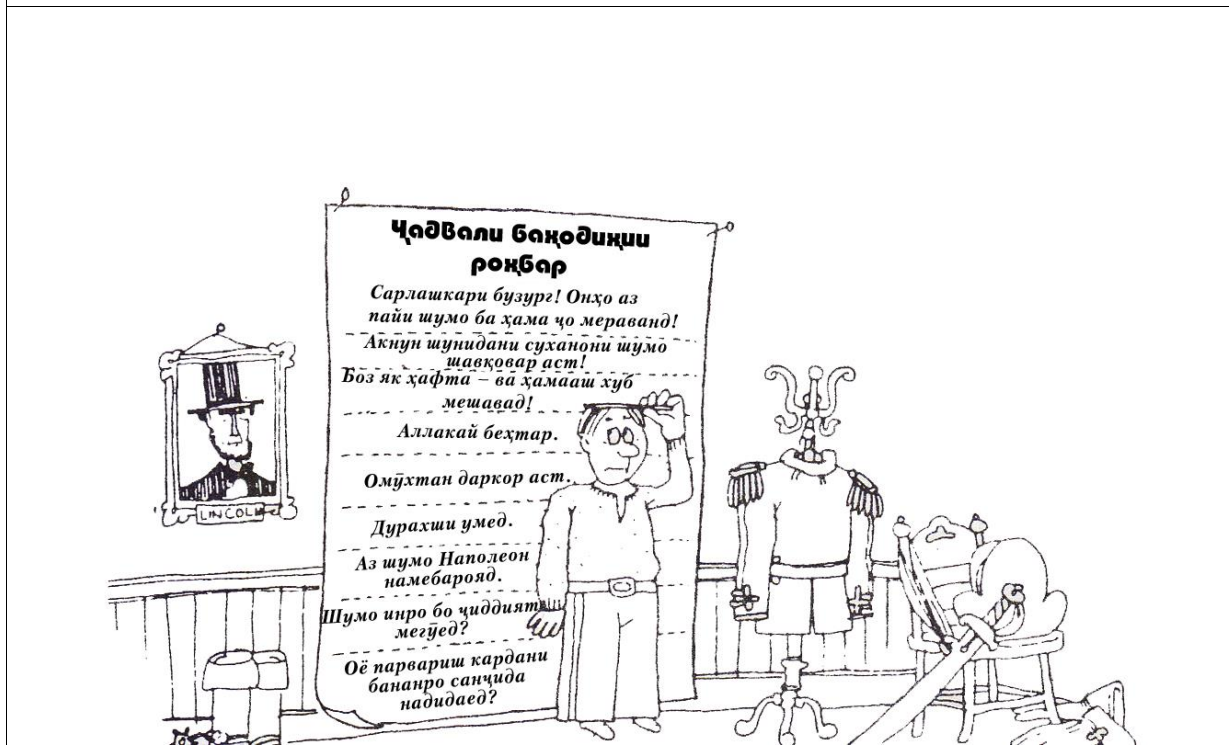
Шитобкорию барзиёд. Шояд шумо мехоҳед ҳангоми дарс ба бисёр масъалаҳо дахл намоед, аммо вақт кам аст. Агар шиддатнокии шумо ба гурӯҳ таъсир кунад, иштирокчиён дилхунук шуда метавонанд. Онҳо ҳис мекунанд, ки шумо масъалаҳои беҳад бисёрро бо суръати зиёд дида баромаданӣ ҳастед.

Муносибати сатҳӣ ба Навишта. Гоҳо шумо ба васвасае дучор мешавед, ки ба ҷои бо диққат омӯхтани як порча, аз як ҷои Китоби Муқаддас ба ҷои дигари он ҷаста, ҷойҳои параллели онро мухтасар баён намоед. Ба ҳар як иштирокчӣ вақт диҳед, то фикр кунад ва маводи Навиштаро, ки шумо меомӯzed, аз худ намояд.

Монополия кардани муҳокима. Гоҳо кас ба ҷои он ки Навиштаро ҳамроҳи гурӯҳ таҳлил намуда, дар ошкор намудани ҳақиқат ёрӣ диҳад, ногоҳ ба мавъиза кардан мегузарад, то ки мушоҳидаҳо ва идеяҳои олидараҷаи худро ба гурӯҳ расонад. Дар ёд нигоҳ доред, одамон на он чиро, ки шумо мегӯед, балки он чиро, ки Китоби Муқаддас ба онҳо мегӯяд, доништан мехоҳанд. Ҳамеша ҳушёр ва бодиққат бошед.

Агар ба гурӯҳ ғайратмандӣ намерасида бошад, ин хатоҳои имконпазирро дар ёд нигоҳ доред.

14. ТАРЗИ БЕҲТАР НАМУДАНИ УСЛУБИ РОҶБАРИИ ШУМО

Инак маслиҳатҳои иловагӣ, ки ба шумо ёрӣ медиҳанд, то роқбари самараноки муҳокимаи Китоби Муқаддас гардед.

Шумо бояд маводи вобаста ба Навиштаҳоро хуб донед

Барои омӯзиши амиқи порчаҳои муҳокимашаванда вақт ҷудо кунед. Тайёрии ҷиддӣ ва дуоро ҳеҷ чиз иваз карда наметавонад. Аз омӯзиши ҳарҳафтаинаи алоҳидаи ҷиддӣ канораҷӯӣ накунед.

Шумо бояд ба кашфиётҳои гурӯҳ шавқ дошта бошед

Шумо бояд на танҳо аз кашфиётҳои худ ҳангоми омӯзиши Навишта хурсанд шавед. Бигузур кашфиётҳои дигарон низ бароятон шавқовар бошанд, инро ба онҳо нишон диҳед – ҳатто агар худатон инро як ҳафта пеш фаҳмида бошед ҳам.

Ҳисси ҳазлкашии худро истифода баред

Шӯҳии бамаврид, ки барои гурӯҳи шумо қобили қабул ва ба маводи омӯхташаванда мувофиқ аст, метавонад ба раванд ҳисси озодӣ дода, муҳити мусоидтари муҳокимаро фароҳам оварад. Ба дигарон тақлид накунад, балки усули ҳазлкшии худро инкишоф диҳед.

Ташаббускор бошед

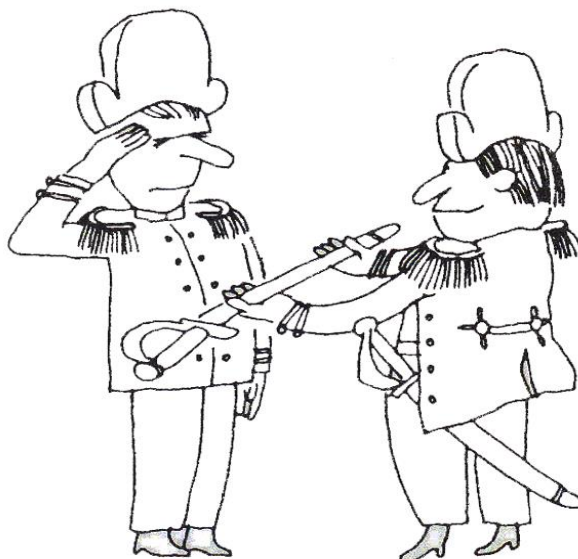
Роҳбар будани шумо маънои онро надорад, ки мушоҳидаҳо, амалӣ кардани Навишта ва маънидодҳои шумо беҳтарин ҳастанд. Аммо шумо бояд ташаббускори асосӣ бошед. Шумо бояд кӯшиш кунед, ки ҳар як муҳокима фаромӯшнашаванда шавад. Аз Худо хоҳиш намоед, ки ҳангоми тайёри ба дарс дар давоми дарс ба шумо ташаббускорӣ диҳад.

Ҳис кардан ва қонеъ намудани эҳтиёҷоти иштирокчиёниро омӯzed

Сустихои аъзоёни гурӯҳи худро пай баред ва ба онҳо ёрӣ диҳед, то бинанд, ки чӣ тавр Навишта ба онҳо дар ҳалли мушкилоташон ёрӣ дода метавонад. Яке аз қисмҳои муҳимтарини хизмати шумо чун роҳбари гурӯҳ бояд дуои мунтазам барои ҳамаи аъзоёни гурӯҳ бошад. Агар ба ўҳдадорихои худ бо қиддият муносибат кунед, Худованд ба шумо ёрӣ медиҳад.

Дар ёд нигоҳ доред, ки берун аз вақти муҳокима ба аъзоёни гурӯҳ диққати шахсӣ ва алоҳида доданатон барои муошират ва ёрӣ имконияти хуб медиҳад.

15. БА ДИГАРОН ТАЪЛИМ ДОДАНИ ТАРЗИ РОҲБАРӢ

Бо мурури он ки аъзоёни гурӯҳатон рӯҳан инкишоф меёбанд, баъзеи онҳо шояд хоҳиш пайдо кунанд, ки худашон гурӯҳи мубоҳисавӣ ташкил диҳанд. Ба хоҳишҳои онҳо бодикқат бошад, шояд хоҳиш пайдо кунед, ки дар гурӯҳ барои худ ёрдамчӣ тарбия намоед. Ин шахс метавонад шуморо иваз кунад ё роҳбари гурӯҳи дигар шавад.

Ҳангоме ки барои худ ёрдамчӣ интихоб мекунед, касеро бичӯед, ки:

- мунтазам ҳамроҳи шумо барои дигар аъзоёни гурӯҳ дуо мегӯяд;

- ҳамроҳи шумо ҳар як вохӯриро баҳо дода, барои самараноктар гузарондани муҳокимаҳои гурӯҳӣ ёрӣ медиҳад; шумо ҳамроҳи ӯ метавонед он чи рӯй дод ва сабаби он, ва роҳҳои такмил додани равандро муҳокима кунед. Шояд аз сабаби он ки ба ӯ лозим намеояд доимо савол диҳад, ӯ рафти дарсҳоро хубтар мебинад.

- мустақилона пеш бурдани гурӯхро меомӯзад, то ки ҳангоми ғоиб будани шумо дар ин хусус ғамхорӣ карда тавонад;

- барои пеш бурдани гурӯҳи дигар тайёр бошад. Агар гурӯҳи шумо беҳад калон шавад, лозим меояд, ки онро тақсим намоед, ва он гоҳ ёрдамчии шумо ба таври табиӣ гурӯҳи дуюмро роҳбарӣ мекунад.

Агар гурӯхро тақсим кунед, ба иштирокчиён ёдрас намоед, ки гурӯҳи беҳад калон афзалиятҳои муҳокимаҳоро дар гурӯҳҳои хурд аз даст медиҳад: муоширати наздик, иштироки шахсии ҳар кас; имкониятҳои зиёди баён кардани фикри худ; худро озод ҳис кардан – тамоми гурӯҳ дар ҳуҷраи қабули меҳмонон ҳам омада метавонад ва ғайра.

Ба роҳбари нав ёрӣ диҳед, ки барои вохӯриҳо ҷой тайёр намояд. Бигузор аъзоёни ҳар ду гурӯҳ оиди навовариҳо донанд. Бигузор роҳбари нав вазифаҳояшро худаш иҷро кунад, аммо ўро дастгирӣ намоед ва маслиҳатҳо диҳед.

Раванди афзуншавӣ ва инкишоф давом меёбад, ва ёрдамчии собиқи шумо дар гурӯҳи нав шахсеро меёбад, ки ёрдамчии ў мешавад, то ки боз як гурӯхро ташкил диҳад.

16. ПЕШ БУРДАНИ ГУРҶҲОИ ОМУЗИШИ КИТОБИ МУҚАДДАС БО ҒАЙРИМАСЕҲИЁН

Шиносҳои ғайримасеҳӣ ва ҳамсояҳои шумо метавонанд ба “тадқиқ”-и Китоби Муқаддас таваҷҷӯҳ пайдо намоянд, то ошкор кунанд, ки Исои Масеҳ чӣ мегӯяд. Агар шумо роҳбари чунин гурӯҳ бошед, ба иштирокчиён бояд фаҳмонед, ки шумо чиро якҷоя хоҳед омӯхт. Ба онҳо лексия нахонед.

Рафтори шумо бояд озодона бошад, муносибат бо одамон – самимӣ ва дӯстона. Муҳити дарс бояд бароҳат ва ошкоро бошад, то ҳар кас ҳис кунад, ки метавонад фикрҳои худро озодона баён намояд, ва дӯстии ӯ бо шумо ба ин гуфтаҳо вобаста нест. Ба ҳар он чи иштирокчиён мегӯянд, аҳамият диҳед.

Шумо чун роҳбар бояд ҳеҷ касро наранҷонед. Гурӯҳ интизори панду насиҳатҳои шумост, ва шумо бояд ба он ёрӣ диҳед.

Эҳтимол шумо мехоҳед, ки гурӯҳатон розӣ шавад, ки дар давоми муддате – шояд чор ҳафта ё наздик ба он – дар муҳокимаҳо иштирок намояд.

Дар зер панҷ қадами тартиб додани нақша ва гузарондани дарсҳои омӯзиши Китоби Муқаддас бо ғайримасеҳиён фаҳмонда шудаанд.

Барпо намудани робита

Барои он ки дар ҳақиқат ба ғайримасеҳиён таъсир расонед, шумо бояд бо онҳо муносибати дӯстона дошта бошед. Имкониятҳои зеринро дида бароед:

1. Одамонро ёбед, ки бо онҳо шавқмандии умумӣ доред ва муошират кардан бо онҳо бароятон хуш аст.

2. Ҳангоме онҳо “диндорӣ”-и шуморо мебинанд, шояд кӯшиш мекунанд дар ин бора бо шумо гап зананд. Шумо метавонед бо онҳо фақат баъзе масъалаҳои рӯҳониро муҳокима намоед, аммо ин онҳоро ба муҳокимаи муфассалтар водор мекунад.

3. Кӯшиш накунед, ки онҳоро тарбия намоед. Шумо набояд одатҳо ва тарзи зиндагии онҳоро дигаргун намоед. Онҳо аввал бояд Хушхабарро фаҳманд ва Исои Масеҳро шахсан қабул намоянд.

4. Ба касоне ки, ба фикратон, ба муҳокимаҳои гурӯҳӣ омаданашон барояшон шавқовар мебуд, фишор наоваред, аммо ба ҳаёти онҳо таваҷҷӯҳи самимӣ зоҳир намоед. Ба онҳо гӯш диҳед. Дартар шумо метавонед ҳамроҳи онҳо фикрҳо ва мушкилоташонро муҳокима намоед ва ягон хел ҷойҳои Навиштаро, ки ба онҳо дахл доранд, зикр кунед.

Даъват

Барои он ки дар ҳақиқат ғайримасеҳиёнро ба омӯзиши Китоби Муқаддас даъват намоед, ба шумо ҷасорат даркор мешавад. Чунин пешниҳодҳо ба шумо дар ин кор ёрӣ мерасонанд:

1. Гурӯҳ бояд хурд бошад (шаш-ҳафт кас).

2. Пеш аз он ки касеро даъват намоед, дар ҳаққи ӯ якчанд рӯз дуо кунед.

3. Агар ҷуфти оилавиرو даъват мекарда бошед, беҳтараш даъватномаро ба шавҳар ва зан дар як вақт диҳед.

4. Дар муҳити муоширати озодона даъват намоед.

5. Хабар диҳед, ки чӣ қадар вохӯриҳоро ба нақша гирифтаед, ҳар як вохӯрӣ чӣ қадар давом мекунад, дар ҳар як ҷамъомад бо чӣ кор машғул мешавед ва боз кӣ иштирок мекунад.

6. Аз онҳо хоҳиш кунед, ки пешниҳодатонро мустақилона дида бароянд ва муҳокима кунанд, ва баъди якчанд рӯз ба шумо хабар диҳанд, ки оё ба он рағбат пайдо намудаанд ё не. Дар вақти интизории ҷавоб бо он шахсон муносибатҳои одатиرو давом диҳед. Ба ин беҳад ҷиддӣ муносибат накунад.

Маслиҳатҳои зерин ба шумо ёрӣ медиҳанд, то дар мувоҳисаҳои гурӯҳӣ иштирок намоед.

- Ин тадқиқоти гурӯҳӣ метавонад муносибатҳои оилавиرو устувор ва мустаҳкам намояд.

- Шумо на “фанатики динӣ”, балки одами оддӣ мебошед.

- Масеҳият амалан ғоиданок буда метавонад.

- Китоби Муқаддас китоби шавқовар ва ҷолиб аст – хусусан барои мо дар замони ҳозира.

- Ин дарсҳо ба одам ёрӣ медиҳанд, то фаҳмад, ки Худо чӣ гуна аст.

- Китоби Муқаддас принципҳои ҳаёти ҳаррӯзаро таълим медиҳад.

Ба тартиб даровардан

Аксар вақт ҳар ҳафта дар хонаҳои гуногун машғулиятҳо гузарондан хуб аст. Ҳамин тавр шумо масъулияти тайёри ва таъмини вохӯриро байни аъзоёни гурӯҳ тақсим карда метавонед.

Хуб мебуд, ки яке аз вохӯриҳоро дар хонаи касе гузаронед, ки меҳмононро интизор нест. Ҳамчунин метавонед яке аз вохӯриҳои аввалинро дар хонаи касоне гузаронед, ки кӯдакон доранд, ва дар ҳолати дар хонаи онҳо гузарондани ҷамъомад

онҳоро лозим намеояд, ки кӯдаконашонро ба ихтиёри ягон кас монда раванд.

Дар гурӯҳ, ғайр аз шумо, бояд на зиёда аз як ё ду масеҳӣ бошад. Ва, албатта, масеҳиёни ҳузурдошта бояд дар муҳокима ҳукмронӣ накунанд, аз саволҳо ва маънидодҳои аҷиби ғайримасеҳиён ҳайрон нашаванд ва онҳоро танқид накунанд.

Ҳангоми ҷамъомади аввалин шумо иштирокчиёро ба он чи карданӣ ҳастед, мувофиқ менамоед, ва бояд онро чунон гузаронед, ки одамон ба ҷамъомадҳо боз ва боз омадан хоҳанд.

Шояд баъзе аъзоёни гурӯҳ дӯстонашонро, ки бароятон ношиносанд, меоваранд. Бо онҳо шинос шавед ва барои иштироки онҳо дар муҳокима ҳалал нарасонед.

Барои аввал бигузор ҳар як иштирокчӣ оиди худ нақл кунад, худро шиносонад, оиди ҳаёт ва машғулиятҳои худ гап занад. Дар навбати аввал оиди худ маълумот диҳед.

Барои касоне ки Китоби Муқаддас надоранд, якчандто овардан хуб мебуд. Ба одамон мундариҷа, сохтори умумӣ ва тартиби Аҳди Куҳан ва Аҳди Навинро нишон диҳед. Тарзи истифодаи ишораҳо ба Китоби Муқаддас, ҷустани бобҳо ва оятҳоро нишон диҳед.

Нусхаҳои маводи омӯзиширо, ки истифода бурданӣ ҳастед, тақсим карда диҳед, онро якҷоя таҳлил намоед. Ба гурӯҳ барои саволҳо вақти кофӣ диҳед, ҷавобҳоишонро ҳамроҳи онҳо муҳокима намоед.

Ҳангоме ки дар вохӯрии оянда бо чӣ кор машғул шуданро мефаҳмонед, ҷиҳатҳои зеринро зикр намоед:

- Ҳангоме ки иштирокчиён ба саволҳои китоби дарсӣ мустақилона ҷавоб медиҳанд, маҷбур нестанд ба саволҳои барояшон нофаҳмо ҷавоб диҳанд. Аъзоёни гурӯҳ метавонанд ҳангоми вохӯрии оянда якҷоя ба он ҷавоб диҳанд.

- Ҳар кас бояд аз дигарон рӯйбардор накарда, корро мустақилона ба ҷо оварад.

- Барои манфиати мубоҳиса аз ҳар як иштирокчӣ хоҳиш кунед, ки муваққатан розӣ шавад, ки (1) Худо ҳаст ва (2) таълимоти Китоби Муқаддас ҳаққонӣ ва бозътибор аст.

- Аз иштирокчиён хошиш кунед, ки доимо ба дарсҳо биёянд, чунки дарсҳо кам мебошанд. Ин ба манфиати муҳокима хоҳад буд.

Ҳангоми дарси аввалин муҳит ҳатман бояд самимӣ ва дӯстона бошад. Одатан пас аз ҷамъомад нӯшокиҳои ташнагишикан медиҳанд. Дар ин вақт оиди Китоби Муқаддас ва масеҳият гап задан даркор нест, аммо агар ягон нафар аз иштирокчиёни гурӯҳ худ бо чунин мавзӯӣ баромад карданӣ бошад, монеъ нашавед. Бо онҳо оиди мавзӯӣҳое гап занед, ки одамон дар ҳаёти ҳаррӯза бештар ба он шавқ доранд. Сӯҳбат бояд шахсӣ ва дӯстона бошад.

Ҳангоме ки иштирокчиёни муҳоҳиса рафтани мешаванд, ба онҳо гӯед, ки муошират бо онҳо бароятон хуш буд ва шод хоҳед буд, ки дафъаи оянда онҳоро боз бинед.

Муошират

Ҳангоми вохӯриҳои оянда шумо бояд кӯшиш кунед, ки ба гурӯҳи худ асосҳои Хушхабарро бо самаранокии бештар расонед. Мавод барои тадқиқоти Китоби Муқаддас, ки шумо интихоб мекунед, бояд ин маълумотро дар бар гирад.

Ба дастурҳои зерин пайравӣ намоед:

1. Дар ёд нигоҳ доред, ки дар хонаи ягон нафар аз аъзоёни гурӯҳ вохӯрдан бештар аст. Ғайримасеҳиён худро дар парастиишгоҳ нороҳат ҳис мекунанд.

2. Ҳар як вохӯрӣ бояд аз дуруду салом ва сӯҳбати дӯстона сар шавад. Барои ин тақрибан 15 дақиқа ҷудо кардан мумкин аст.

3. Ҳар як вохӯрӣ бояд на зиёда аз як соат давом кунад.

4. Агар шумо дарсро ҳамроҳи занатон мегузаронда бошед, хуб мешавад, ки шавҳар дар як тарафи ҳуҷра шинад, ва зан – дар тарафи дигари он. Ҳамин тавр аксуламали аъзоёни гурӯҳро мушоҳида кардан бароятон осонтар хоҳад буд. Аммо агар ин барои дигарон аҷиб тобад, чунин накунад.

5. Мушоҳида намоед, ки аъзоёни гурӯҳ то чӣ андоза ба вохӯрӣ тайёрӣ дидаанд. Ба касоне ки Китоби Муқаддаси худро наовардаанд, Китобҳои Муқаддасро тақсим карда диҳед.

6. Агар гурӯҳ тайёр набошад, кӯшиш кунед, ки корҳои зеринро ба ҷо оваред:

- Тайёри бинед, ки ҳамроҳи гурӯҳ яке аз саволҳои дида бароед.

- Якчанд дақиқа ҷудо кунед, то ки иштирокчиён мустақилона ҷавобҳои худро нависанд, ва баъд ҷавобҳои муҳокима намоед.

- Ҳар як иштирокчиро вазифадор намоед, ки ба ягонтои саволҳо ҷавоб диҳад. Бигузор ҳар яке худаш кор кунад, сипас ҳар як саволро якҷоя муҳокима кунед.

Дар ёд нигоҳ доред, вазифаи асосии шумо – ҳангоми муҳокимаҳои гурӯҳӣ маводро возеҳу равшан баён намудан аст. Ҳар як узви гурӯҳ бояд фаҳмад, ки Китоби Муқаддас оиди мавзӯи мегузаштаатон чиро таълим медиҳад.

Пешниҳод

Агар дар дарсҳо муҳити роҳат ва боваринокӣ фароҳам омада бошад, агар ҳар як иштирокчӣ худро дӯсти шумо ҳис кунад, агар шумо Хушхабарро возеҳу равшан баён кунед – ҳангоме ба одамон пешниҳод мекунед, ки Исои Масеҳро чун Наҷотдиҳанда қабул кунанд, ин боиси зиддият ва дилхунукии онҳо намегардад. Ҳамааш табиӣ ва осон ба амал меояд.

Ба иштирокчиён ҳангоми муҳокимаи охирин чунин пешниҳод кардан хуб мебуд. Агар чунин ҳисобед, ки аъзоёни ғайримасеҳии гурӯҳ тайёранд Исои Масеҳро қабул кунанд, шояд дар ҳуди ҷамъомад ба онҳо бо чунин пешниҳод муроҷиат менамоед. Агар баъзеҳо тайёр бошанд ва баъзеи дигар тайёр набошанд, шумо метавонед бо онҳое ки тайёранд, бори дигар вохӯрда, ба онҳо имкон диҳед, ки оиди муносибатҳояшон бо Масеҳ қарори шахсӣ қабул кунанд.

Саволҳои диҳед, ки барои баҳодиҳии тайёр будани онҳо ёри мерасонанд: “Аз ҳамаи вохӯриҳои мо шумо чӣ гуна таассурот ҳосил намудед?” “Оё бароятон шавқовар буд?” “Оё ин муҳокимаҳо бароятон фоиданок буданд?” “Шумо оиди вохӯриҳои мо чӣ фикр доред?”

Ба иштирокчиён имкон диҳед, ки озодона оиди ҳиссиёти худ гап зананд. Ин барои фаҳмидани ҳолати рӯҳонии ҳар кадоми онҳо ёрӣ медиҳад. Шояд шумо мебинед, ки як ё ду шахс Хушхабарро нафаҳмиданд. Дигарон бошанд шояд аллакай худашон назди Масеҳ омадаанд.

Агар шумо ва занатон қарор додед, ки ба ҳамаи аъзоёни гурӯҳ муроҷиат намоед, чизе ба монанди ин гуфта метавонед:

“Ташаккур, ки фикрҳои худро баён намудед. Ба фикрам, ин вохӯриҳо барои ҳамаи мо фоиданок буданд. Ман ва ҳамсарам аз муошират бо шумо хеле хушнуд будем.

Ман мехоҳам, ки мову шумо якҷанд дақиқа бо ҳам дуо гӯем. Шояд баъзеи шумо аллакай боварӣ доранд, ки Масеҳ ва ҳаёти абадиро қабул кардаанд. Баъзеи шумо дар ин бора фикр мекунанд, аммо боварӣ надоранд. Баъзеи шумо боварӣ доштанд, ки ҳеҷ гоҳ Масеҳро қабул намекунанд, аммо акнун инро мехоҳанд. Новобаста ба он ки шумо худро чӣ тавр ҳис мекунед, ҳамаи мо метавонем якҷоя аз таҳти дил дуо гӯем.

Инак моҳияти асосии Хушхабар, ки онро мову шумо гузаштем:

- ҳамаамон гуноҳ кардаем ва аз Худо дур шудаем;
- мо айбдорем ва моро марги абадӣ интизор аст;
- Масеҳ барои он мурд, ки мо аз ин маҳкумият халос шавем;

• Масеҳ аз мурдагон зинда шуд, ва мо метавонем шахсан Ӯро ба ҳаёти худ даъват намоем, то ки атои ҳаёти ҷовидонро ба даст оварем.

Пас аз он ки мо ҳамаи мавзӯҳоро муҳокима намудем, оё боз саволҳо ва тавзеҳот доред, ки мехоҳед пеш аз дуо баён намоед? Шумо оиди ҳамаи ин чӣ фикр доред? Оё ба ҳамаи ин боварӣ доред?”

Танаффус кунед, бигузур иштирокчиён ҷавоб дода тавонанд. Баъзеҳо афзал медонанд, ки хомӯшона дуо кунанд ё баъд алоҳида дуо гӯянд. Ҳиссиёти онҳоро эҳтиром намоед.

Шумо метавонед чунин намунаи дуоро ба онҳо пешкаш кунед:

“Падари осмонии мо. Ман Туро барои муҳаббати бузурге ки ба ман дорӣ, шукр мегӯям. Ман Туро барои он шукр

мегӯям, ки Писари Ту Исо барои ман чунин азобҳоро аз сар гузаронд. Ман барои муҳаббати Ту шукргузор ҳастам.

Ман медонам, ки бисёр корҳоро нодуруст мекардам, ва Туро ғамгин менамудам. Ман медонам, ки Туро сарфи назар менамудам ва аз Ту мегурехтам.

Ман ҳамчунин медонам, ки айбдорам, ва ҷазо барои гуноҳи ман марги абадӣ аст. Ман медонам, ки Ту Худои комил ва пок ҳастӣ. Ман медонам, ки барои он чи кардам, ба бахшида шудан эҳтиёҷ дорам.

Ман Туро шукр мегӯям, ки Исо барои гуноҳҳои ман дар салиб мурд, бинобар ин ман аз ҷазо барои гуноҳҳоям озод шуда метавонам.

Худовандо, ман худи ҳозир Туро даъват мекунам, ба дили ман ба воситаи Писарат Исои Масеҳ дохил шав, агар ҳанӯз ин корро накарда бошӣ. Ман мехоҳам боварӣ дошта бошам, ки Ту ҳаёти ман ҳастӣ. Ба ман атои ҳаёти ҷовидонро деҳ, чуноне ки ваъда додай.

Ман самимона, аз таҳти дил оиди ҳамаи ин дуо мекунам, ва Туро барои муҳаббате ки ба ман дорӣ, шукр мегӯям. Дар ин бора ба номи Исо дуо мегӯям. Омин”»

Пас аз ин дуо шумо метавонед ҳамроҳи онҳо порчаеро аз 1Юҳ. 5:11-12 такрор карда, ба иштирокчиён ёрӣ диҳед, ки ба наҷоти худ боварӣ пайдо кунанд. Аммо ҳеҷ чизро ба онҳо бор накунед. Ба онҳо аз Навишта гувоҳии равшан диҳед, то ки Рӯҳулқудс ба онҳо дар муносибатҳои навашон бо Худо боварӣ диҳад.